

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrta leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 6 K 80 vin. Narodnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglaš se računajo po 12 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristopnine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Odlomki iz govora deželnega poslanca dr. V. Kukovca na velikem shodu nar. stranke v Središču.

Kaj bodi naše delo?
Delovanje v društvih.

Z ozirom na nengodni naš položaj v ti državi, pravi govornik, je torej sedaj edina pot do narodnega napredka v onih sredstvih, o katerih niti vlada niti Nemci nima kaj govoriti niti moči nas ovirati. To je gojenje društvenega življenja v prosvetnem delu in zadrugi na gospodarskem polju. Ta oboje je pridobilo hvala Bogu med Slovenci izvanredno trdna tla in mora biti za narodno stranko zmiraj na dnevnem redu. Proti zvežitju narodnih društev in narodnega združništva je vsaka tuja sovražna moč brez upliva, tu je narod sam merodajen. Naša društva, ki ljudstvo v izobrazbi dvigajo in v narodni zavesti krepijo, na eni strani, naše bujno se razvijajoče združništvo na drugi strani, je res tudi največji trn v peti naših nemških nasprotnikov, ki javno priznavajo, da jim je društveni in zadrugi baktil pri Slovencih najhujša ovira uspešnega pomembovanja. Obžalovati nam je v tem oziru le, da česar tujec ne more, dela domač sovražnik klerikalizem, ki se že desetletja strupeno zagajuje v narodno društveno gibanje, ker se zdi cerkvi preliberalno.

Toda poglejmo na nekoliko slučajih, kako neopravičen je naval klerikalcev na narodna društva in kako se klerikalci sami po zobeh bijejo, ker sami ravno to delajo, kar pri nas grajajo. Ni še dolgo, kar je pisal „Rimski katolik“, časopis sedanjega škofa Mahnič, kako bogokletstvo so veselice in zabave narodnih društev. Le delajte veselice, le zavajajte ljudstvo k pijančevanju, saj boste spravili kmalu Slovenijo na boben, piše „Rimski katolik“ pred 15 leti o narodnih društvih; a danes?! Če bi se vsako leto iztočilo toliko vina in žganja, kakor so ga porabili letos štajerski klerikalci za podkupovanje volilcev, tedaj bi že prišla Slovenija res na boben, pa po brezvestnosti klerikalcev! Dalje nas uči „Rimski katolik“, da ženska ne spada v javnost, saj še sv. Pavel pravi, da naj ženska molči v cerkvi in torej tudi v vsaki javni družbi, posebej pa v politiki. Že ženska narava je po božji volji taka, pravi škof Mahnič, da ljubi samoto in domače ognjišče. Že deklice, ki se hočejo le s pužami igrati, so dokaz, da je naloga ženske le materinstvo in ne sodelovanje pri javnih zadevah, kaj še le v društvih ali v politiki. — Tako! Vprašam Vas, Središčanke, pravi govornik, ali so se kaplani še letošnje leto nasproti Vam držali tega nauka

svojega škofa? Ravno vas ženske so noč in dan nadlegovali, da naj hujskate svoje moče zoper voljo postave, zoper svobodne volitve. Kakšna je ta doslednost! Če skrbijo narodnjaki za izobrazbo ženstva, je to baje proti materinstvu, kaplan pa danes celo v politiki vidi vso svojo moč v bezanju ženstva! Od nekdanj smo nadalje narodnjaki gijili gledališke predstave, kot izobraževalno sredstvo za ljudstvo. Pa kaj je rekel tudi v tem oziru „Rimski katolik“? Neumnost, pohujšanje, je dejal. To ni za priprosto ljudstvo. Smešno se je zdelo Mahnič, če se priredi v kaki pozabljeni gorski vasi gledališka predstava. Kako ubogo kmečko dekle se tam cele mesece uči deklamirati svojo ulogo in se vadi v kretnjah, kako se bode stegnila, ko bodo prišli gospodiči iz mesta igro gledat, da se jim bode bolj prikupila. In vendar je to le pohujšanje, saj ženska ne spada na gledališki oder in saj je že narava tako uredila, da se gotove stvari rajši pred očmi drugih skrivajo nego javno kažejo, ker vzbujajo poltnost. In danes! Danes je napačila druga doba. Kar je bilo pred 15 leti na narodnjakih pohujšljivo, je danes naravno. Kar je proklel Mahnič, je blagoslovil klerikalni socijalist dr. Krek.

V vsaki najneznačajši vasi imate od kaplana ustanovljeno deklisko društvo, ki vprizarja javne gledališke predstave, „Lurško pastirico“, „Sveto Nežo“ itd. Ali se tu dekleta ne trudijo čedno nastopiti, tako da bi njih igranje ne bilo nenaravno, ampak da ngaja očesu gledalca? Ali tu ni nevarnosti, da bi kretnje lepega dekleta vzbudile v klerikalnih mladeničih poltnost? Prave mojstre v tekmoivanju z liberalnimi narodnjaki so se izkazali klerikalci s svojimi telovadnimi društvi „orli“. (Klici: čuki!) Bodisi kakorkoli, jaz jih imenujem z njih lastnim imenom „orle“. Kaj je rekel „Rimski katolik“ pred 15 leti o naših sokolskih društvih, ki so v najodličnejši meri bila nositelji narodne slovenske misli? Sokolstvo je le vada framasonov, da dobe ljudstvo v svoje roke, da ga odnrtijo Kristusu. Rdeča srajca je znak puntarstva zoper Boga. S sokolskimi četami se hoče brezvestno vzgojiti civilne vojne čete za nekdanji odločilni boj zoper cerkvi zvesto ljudstvo. Tako je govoril takrat najodločnejši boritelj cerkvene vladateljnosti, sedanji škof Mahnič. Kmečki fant ves dan in celi teden dovolj telovadi pri delu na polju, pustite ga zvečer spati in v nedeljo Bogu služiti in ne vabite ga v sokolske telovadnice, tako so rekli cerkveni prvoboritelji. Kako pa danes? Danes izganjajo pred očmi celega naroda hudiča z belcebubom. Že so ustanovili po mnogih vaseh svoja klerikalna telovadna društva in hočejo prepreči z njimi, kakor „Gospodar“ prerokuje, celo našo domovino, da bodo strah in trepet liberalcem, da bodo

pred njimi „Sokoli“ izginili kakor kakra. Da bi svoj namen gotoveje dosegli, ukradli so „Sokolu“ celo njegov krog, ter se ločijo od njega le z rdečo barvo zgornjega dela klerikalne čepice. Mar zdaj ne telovadijo kmečki fantje dovolj že po dnevu in med tednom, ko na polju teško delajo! Ali jim zdaj ni treba po noči počivati in v nedeljo Bogu služiti? Če je sokolska rdeča srajca znak puntanja zoper Boga, kako da je orlova rdeča barva naenkrat Bogu v čast?

Zakaj Vam vse to pripovedujem, spoštovani zborovalci! Zato, da premišljujete, koliko smete verjeti takim lažnjivcem, ki na narodnjakih isto stvar preklinjajo, katera je takoj sveta, če se gre za klerikalca. Toda morda so cerkveni politiki naenkrat prišli do boljšega prepričanja! Morda so postali naenkrat narodni! Saj je že Mahnič učil, da narodna misel ni pregrešna. Le če smo preveč narodni, če narod preveč ljubimo, smo pogani, malikovalci. Ne, cenjeni zborovalci. Klerikalci so od nekdanj vedeli in vedo danes, da naša narodna društva niso cerkvi nasprotna. Blatijo jih le, ker niso pod njih komandom. Klerikalci tudi niso začeli izobraževalnega dela v društvih in javnih prireditvah, ker začenjajo svoj narod bolj ljubiti. Ni se tudi bati, da ga bodo kdaj preveč ljubili, to bode v njih očeh zmiraj poganstvo, malikovanje. Olišpali so se s perjem kakor sraka v bajki s pavovim. Društveno delo je ravno tako satansko danes kakor pred 15 leti, toda klerikalci so izprevideli, da jim tega nikdo noče verjeti. Zato so plaše po vetru obrnili in ustanavljajo neštevilne društva, da ljudstvo dobijo v ista in s tem v svoje kremplje in da res odkrito narodna društva spravijo ob moč in upliv na ljudstvo. Če bi klerikalci enkrat ta cilj dosegli, potem bode izobraževalnih društev konec. Ljudstvo ne bi imelo več v resnici za izobrazbo delujočih narodnih naprednih društev, klerikalni vodje bi pa tudi klerikalna društva razpustili in obsodili ljudstvo v duševno temo, kjer ga bodo brez nadzorstva komandirali in prepustili tujcu v izkoriščanje. To se pa ne sme zgoditi. Narodnjaki, ostanite narodni društveni misli zvesti. Klerikalna burja bode še nekaj časa pihala, če pa neustrašeno vztrajamo, bode brez sledu izginila. Klerikalno izobraževalno delo ni mišljeno odkritosrčno, ampak je le bojna zvijača, neodkritosrčna burka. Pri naši vztrajnosti se bode to delo v kratkem sesulo v nič, če pa zbežimo pred klerikalnimi frazami, bode izgubil narod odkritosrčno narodna in izobraževalna društva na eni strani, izginila pa bodo na drugi strani tudi klerikalna, ki so na pesek zidana! Te moje besede naj bi se slišale in premišljevale v vseh resnično narodnih krogih. Naš narod je danes v nevarnosti, da pride vsled ruvanja klerikal-

stva ob ono bojno sredstvo katerega se pri nas Nemec in vlada najbolj bojita, ob svoja narodna društva. — Narodnjaki, opozarjamo Vas pravočasno!

In naše kmetijsko združništvo!

Našega združništva se le kratko dotaknem, ker je o gospodarskih zadevah govoril že predgovornik dr. Božič. Govorim o zadrugah le iz političnega, narodnega stališča ter pravim, da v našem združništvu velja skoro isto, kar sem povedal o društvih. Tudi tu so narodnjaki ledino orali in rešili tisoče slovenskih eksistenc z domačimi posojilnicami nemškega vpliva. Naše slovensko posojilništvo je danes moč, ob katero se nemški valovi zastoj zaletavajo. Tudi klerikalci so se domislili, da je v denarju moč in so z mrzlično naglico začeli snovati zadruge in posojilnice. Ne le snovati, to bi bilo v mnogih slučajih le odobravati, toda ropati so začeli tudi narodne posojilnice. Iz odborov mečejo zaslužne moče, ki so bili tam merodajni desetletja. Zoper one zavode, katerih ne morejo dobiti, pa uprizarjajo ljute vojne, obrekujejo načelstva, podkupujejo uradnike, kradejo hranilne vloge. Najbolj pa sovražijo zadrugo narodno organizacijo Zadrugo Zvezo v Celju. Pokazalo se je, da imamo preveč duhovnikov z ozirom na potrebe dušnega pastirstva. Duhovnik danes ne porabi mnogo časa za spovedi, za priprave na pridige in uradne posle. Duhovnik sedi danes v svoji posojilnici in v svojih hotelih. Konečno vse to skupaj ni tolikšna nesreča. O tem bode že ljudstvo sčasoma dobilo svojo sodbo, mi bomo govorili o tem, če bodo duhovniki hoteli imeti zopet svoje plače, katerih si najmanj z dušnim pastirstvom ne odslužijo, povišane. Kar se zadrug tiče, moramo le odobravati, da se ustanavljajo zadruge, bodisi posojilnice ali druge zadruge, povsod, kjer so na razpolago ljudje, ki jih vodijo. Ne delam tukaj izjeme, naj so ustanovitelji klerikalci ali narodnjaki. V združništvu je napredek in rast moči slovenstva. Zato se posvečujte povsod zadrugi. Kar se pa napadov klerikalstva na napredne zadruge tiče, velja načelo: glejte, da bodo naše zadruge svoji nalogi povsod zveste, tedaj je vse napadanje na posamezne zadruge kakor tudi na njih združitev brezuspešno. Kjer so zavladale napake, bode napadanje vedlo le k zbolšanju. Kjer vas odrinejo klerikalci od obstoječe zadruge, ustanovite si novo. Če se nam izvablajo uradniki in nas zapuščajo, pridemo morebiti trenutno v zadrege, toda nič jokati za šibkimi značaji. Nikdo ni nenadomestljiv. Zaključim torej poglavje o združništvu in pravim: Zadrugi brez razlike barve istega je največja moč slovenstva na gospodarskem polju. Narodnjaki, ne dajte si izviti tega orožja iz rok, študirajte zadrugi, de-

lujte na združnem polju. Klerikalstva se niti tu — ni treba bati. Tudi v tem oziru ima napadalna moč klerikalstva — ozke meje.

Kaj pa osebni napadi klerikalnega časopisja?

Dotaknem se še ene za razvoj naših javnih razmer važne zadeve, uloge posameznih politično uglednih oseb širom naše domovine. Večina ljudi v okraju se da rada od drugih voditi ter sledi voditeljem. Pogledite n. pr. v naše ponemčene trge in mesta Ormož in Ljutomer. Dvoje ali troje sposobnih mož vzdržuje nemški značaj cele občine s svojim vplivom in pritiskom na občane. Jednako so kmečke občine ali klerikalne ali napredne, narodne ali nezavedne. Vse je odvisno od tega, ali ima ena ali druga struja tamkaj vplivne sposobne posamezne možne voditelje. Ti možje voditelji so pa tudi ona tarča, v katero se strelja, če se hoče uničiti nasprotno stranko. Klerikalci so si tukaj prikrojili stališče, ki sicer prav nič ni krščansko, toda skrajno škodljivo ne le strankam ampak tudi narodni stvari. Geslo klerikalcev se glasi: Kdor se je spustil v politiko, se je odrekel pravici zasebnosti. Seveda velja to le nasproti takozvanemu liberalcu, liberalec je pa vsakdo, kdor ne pleše kakor kaplan v svoji polizobraženosti piska. Če si član nesamostojne črede, smeš imeti napake, katere se ti ne štejejo v zlo. Smeš čez mero piti, smeš odirati v kupčiji, smeš imeti tudi nezakonske otroke. Če si obenem v klerikalnem društvu, si tako nedotakljiv, da pride celo v „Gospodarja“, kdor bi tebi za sveto stvar zaslužnemu možu delal očitke. Drugače je s samostojnimi možmi napredne struje. Ti so zgubili zasebnostne pravice! Kako naravnost puntarsko je to geslo. Da se more vsakdo kot zasebnik svobodno gibati, živeti in pridobivati, nam jamčijo državljanski, kazenski in politični zakoni in naredbe, zasebno varnost, ki je prvi predpogoj urejene države, nam zajamčuje javna oblast celo z varnostnimi činitelji in napravami.

Za vse to državi tudi davke plačujemo. In zdaj pride „Rimski Katolik“ in po njem vsi verni klerikalci, ki ti odrečejo zasebnostne pravice, če si upaš biti samostojen človek, vodja narodnega društva ali celo naroden zastopnik občine, okraja ali dežele. Vsi veste, kako daleč gre ta boj zoper zasebnostne pravice narodnjakov. Ko ste se n. pr. Središčani izrekli na shodu za mojo kandidaturo v deželni zbor, se vam je zagrozilo javno v „Slov. Gospodarju“, da se vam odrečejo najnavadnejše državljanske pravice. Grozilo se vam je z motenjem v pridobivanju vsakdanjega kruha, z bojkotom. Obljubili so kaplani odganjati za kaznen naprednim gostilničarjem njih goste, trgovcem njih odjemalce. Tako se pač ne dela za dobro stvar, tem manj pa za vero. Mi narodnjaki veri nismo storili v ničemur krivice, največji škodljivci vere so klerikalni politiki in časopisi „Slov. Gospodar“ in „Straža“, ki pridirajo s takimi pozivi pant zoper državo in njen z zakoni določeni red. Prišli bodo časi, ko se bode ljudstvo morebiti poslušilo tega, kar se sedaj od zagovornikov ničvredne cerkvene politike nauči, zoper cerkev samo. Gorje cerkvi zaradi krivic, ki se danes gode pod njeno zaščito slovenskim narodnjakom! Mi ne bomo boja zoper cerkev pripravljali, odpor zoper tako postopanje se bo redil kmalu iz ljudstva samega in takrat gorje klerikalnim krivovercem in pismoukom. Mi ne bomo pomagali napadati, pa tudi z mezincem ne bomo ganili v svrhu obrambe onih, ki zdaj uničujejo poštene sloven-

ske existence zaradi naprednega prepričanja. Za tebe, ljudstvo, pa velja nauk: Okleni se svojih naprednih voditeljev. Vzemi jih v zaščito nasproti krivičnim napadom klerikalnih listov, prižnic in klerikalnih kolovodij. Ne hvalnost, lastna korist in korist naroda ti to veleja.

Nato je razpravljala govornik o tem, kako hinavsko in neodkritosrčno vlogo so igrali klerikalni državni poslanci v drž. zboru in — doma. Zgoraj so kričali, da morajo vsi slovanski poslanci složno delovati, doma so pa po časopisju ruvali zoper napredne poslance; na Dunaju so kričali, da se jim gre zato, da vržejo vlado, četudi se razbije državni zbor, doma so pa pisali, da hočejo razpust drž. zbora, da bi dobili vse mandate v svoje roke.

Zato je seveda razumljivo, če so klerikalci s svojo obstrukcijo pogoreli, ker se jim je šlo pri celi stvari le za osebno koristolovstvo.

Kaj pa deželni zbor?

Naravno je, da govorimo nekoliko tudi o štajerskem deželnem zboru, ki se utegne sklicati čez nekaj tednov k prvemu zasedanju. Ali se bodo naši klerikalci izkazali tamkaj enake mojstre kakor v državnem zboru? Jasno je, da morajo imeti za Gradec natančen načrt za pomoč štajerskemu kmetu, saj vendar ne bodo tudi v Gradcu poznali le — bosanskega kmeta!

Moje stališče o deželnem zboru in klerikalcih bode stališče narodne stranke. — Kakor povsod bode naši stranki in meni tudi v tem oziru narodna korist edino merodajna. Volitve so odločile za klerikalce, in s tem nam je začasno računati. Če bodo zasledovali v Gradcu kaj pametnega in za deželo koristnega, ne bomo se ozirali na to, da so klerikalni poslanci naši zagrizeni nasprotniki, ampak bomo podpirali vse, kar se nam bode za narod zdelo koristno in častno. Kakor hitro bi pa bilo videti, da se dr. Korošcu ali dr. Benkoviču tudi v Gradcu gre za utrjenje klerikalstva in osebni koristi duhovniških kolovodij, zaklical jim bodem tako odločen „Stojte!“, da ga bodo upoštevali. Jaz se tudi ne bodem razburjal, če bodo gospodje, kakor je že njih navada, da bi mene očrnil, stavili brez mene predloge, ki se tičejo mojih volilcev. Tudi slepa kura včasih zrno najde in pravim, če bodo klerikalci dosegli brez mene v deželnem zboru za moje volilce le eden sam znaten uspeh, se ga bodem veselil ter izvajal posledice s tem, da bodem dal priliko svojim volilcem, da z mojim mandatom morebiti tudi drugače razpolagajo. In kaj bodem storil in dosegel v deželnem zboru jaz? To ni odvisno niti od nemške niti od slovenske klerikalne večine deželnega zbora, ampak od vas spoštovani volilci in od organizacije narodne stranke. Kakor je dosegla stranka s svojim odločnim načelnim stališčem, ki ga je zavzela k vsem javnim vprašanjem, uspehe že tedaj, ko še sploh ni imela nobenega zastopnika v deželnem zboru, tako bodo se nehote upoštevale in uveljavile od stranke zastopane resne zahteve naroda tudi v prihodnje, o tem ni dvoma. Pogoj uspeha je, da vrši stranka živahno delo na zborih, v časopisju in povsod, kajti javno mnenje politično zavednega naroda se ne da niti prezreti niti ignorirati.

In kaj bo z narodno stranko?

Ob koncu svojega govora mi torej dovolite malo besed še o narodni stranki. Kaj bode z njo? Ali je je vsled izida zadnjih volitev res že konec, kakor bi imeli radi klerikalci in celo oni, ki sicer niso klerikalci, pa želijo ljubi politični mir, da bi jim šlo

dobro na zemlji? Odgovor je kratek, kakor ga je podal pred kratkim odlični naš prvobornik. Napredek se ne da uničiti, uničiti se ne da istotako narodna stranka. Mi vemo, kaj smo in kaj imamo. Ne porabljeni naše moči ne ginejo, ampak dobivamo nove delavne sodelavce od leta do leta. In zato vemo, da naše delo za napredek naroda mora uspeh imeti in ga bode imelo. Največji sovražnik nam ne more očitati enega narodu škodljivega dejanja, nikdo nas ne more obdolžiti sebičnosti, kakor vodijo klerikalce. Prav posebno potrebno je torej, da tem bolj gledamo na vsopolnitev naše organizacije, ker le v organizaciji je moč. Zelo obžalujem, da smo Celjani vsled neugodne lege in oddaljenosti s Slovenskimi goricami premalo v stikih. Nujno potrebno je, da se za okrajno glavarstvo ptujsko in ljutomersko ustvari v okvirju strankine organizacije posebno vodstvo za strankino delo v tem okrožju, ki se iz Celja težko obdela. Z ozirom na lepo število odličnih naših sotrudnikov, katere vidim tudi danes navzoče ne le iz Središča, ampak tudi iz Ljutomera in Ptujja in ormoškega okraja, ne dvomim, da se bode ta misel dala izvršiti. Upam in pričakujem, da bode v tem oziru prednjačilo Središče s svojimi neustrašnimi političnimi delavci v oni meri, kakor pri volitvah v slovenskih trgih dne 24. maja. S tem končam.

Toča.

Srce vztrepeta v kmetovalcu, ako samo sliši to besedo — in tembolj, ko poletnega dne po neznosni vročini začuje iz daljave zamolklo gromenje, začuti prve oznanjevalce viharne nevihte. Molče skloni glavo, srce se mu stiska v bolečinah, in njegova duša šepeta priprosto, a globoko molitev: obvaruj nas, Bog, reve in nadloge! In vendar —

Strašna poročila so nam prihajala od minole nedelje naprej iz Slovenskih goric, iz krasnega ozemlja med Muro in Dravo. Od Sv. Petra pri Mariboru doli čez Sv. Barbaro in St. Lenart, čez Polensak in čez celi ormoški okraj se je vsula minulo soboto strašna uničevalka kmetskih nad: toča. Ni je še videl takšne živeči rod: Kamor je padla, vse uničeno: drevje golo, trte pobite, silje na poljih steptano, razdrte strehe, pobite šipe — naravnost grozen pogled! Kakor blazni so zrlí ljudje prvi hip v nemem brezupju vse strte nade, zrlí so pred seboj grozeči prepad bede, videli so, kako trka na vrata — glad. Lani suša — sedaj toča! Minilo je dolgo časa, da so se ljudje zavedli iz prve omamice, in zaplakali, krčevito zajokali so v pravem pomenu teh besed — mnogi nad razvalinami svoje sreče.

Tudi cela nemška vzhodna Štajerska je prizadeta. Stotisoče kmetskih ljudi stoji pred gospodarskim polomom: Slovencev in Nemcev, „liberalcev“ in „klerikalcev“. V tem trenutku na stran vsako strankarstvo: pomoč je vsem potrebna, zato pomagajmo vsi. Država in dežela, okraj in občine ter posamezniki, vsi se morajo vpreči, da se reši kmeta, kmečkega delavca, viničarja in vse: vsi so prizadeti, vsem je treba pomoči.

Evo nekoliko poročil o strašni nesreči:

Iz Ormoža nam poročajo: Dne 24. julija t. l. ob 5. uri popoldne je toča v celem spodnjem ormoškem okraju uničila popolnoma vse; šla je dobrih 10 minut debela kakor najdebelejši orehi ali srednja kurja jajca. Od Ormoža in Sv. Miklavža do Središča in Drave je vse uničeno. Od koruze štrlijo kvišku

le gole bilke, nekatere visoke samo še en decimeter; uničena je pšenica, kar še ni bilo požeta, oves in detelja je zabita popolnoma v zemljo; tu in tam je celo odnesla zemljo ves krompir, da moli gol iz zemlje. Sadno drevje je skoraj golo; pod njim leži sklesčeno listje z letošnjimi in lanskimi mladikami, sadje je skoraj vse pobito; nad en dober decimeter ga je z listjem pod drevesi. Enako je trpelo tudi gozdno drevje. Na strešni opeki je naredila povsod luknjo, kamor je padla; streha izgleda grozno, posebno ona, ki je bila obrnjena proti toči. Ubila je mnogo domače kuretine in gozdnih ptičev. Uničeno je vse prek in prek, sadno drevje najmanj za dve leti. Najstarejši ljudje se ne spominjajo na kaj enakoga. Ljudstvo obupuje, njegov trud je uničen, beda je grozna. Poslanci, izposlušajte nam pomoč!

Iz Pušince pri Ormožu: Sobotna toča tukaj je tako silno razgrajala, kakor še nisem doživel. Veter, ki je spremljal točo, je lomil drevesa. Pri posestniku Mart. Mastenu je toča ubila 13 mladih puric, pri več drugih kmetih kokoši in drugo perutnino, ki se ni pravočasno rešila.

Iz Svetinjs: V soboto dne 24. jul. popoldne je obiskala našo župnijo izvzemši Veličane, Žerovince in Cerovec grozna toča. Našli so se posamezni komadi, ki so tehtali 6 do 7 dek. — Škoda je velikanska. Po vinogradih je vzela toča polovico, le tuintam četrtino pridelka. Najhuje je prizadeta Libanja; vinogradi so vsi opustošeni, njive in travnike pa je poplavila voda. Sosedni Jeruzalem je ostal popolnoma nepoškodovan.

Iz Središča nam poročajo: Toča je 24. t. m. popolnoma pobila Litmerk, Libonjo, Ormož, Hum, Pušence, Frankovce in del Obreža. Padala je pest debela, lomila strešno opeko, mbijala ptice in perutnino. Letina je docela uničena.

Od Sv. Tomaža nad Ormožem nam poročajo, da je tudi tam v soboto razsajala toča. Posamezna zrna so imela neobičajno debelost im težo.

Iz Vičance pri Veliki nedelji smo dobili tole poročilo: V soboto dne 24. tm. je prišla grozna burja; lilo je na zemljo, kakor ob času vesoljnega potopa. Travnike je poblatilo, nanosilo na nje šibja, listja in druge nesnage. Sena smo imeli včista malo, otave pa nič. Še vse bi ložje trpeli, ko nam ne bi toča vzela vseh naših poljskih pridelkov razun žita. Čez en četrt ure je v tej hudi burji tolkla toča debela, ko kurja jajca. Vinogradi so suhi, ko v zimskem času. Po gozdih in sadovnjakih je oklestila drevesa tako, da se bodejo gotovo posušila. Ubila je ptiče in zajce. Živino in ljudi, ki so bili na prostem, je ranila do krvavega. Šipe na oknih in strešno opeko je zdrobila. Tista drobtinica sena, ki jo imajo ljudje na hramih, je mokra, ko gnoj, ravno tako tudi žito (snopje), katero je že spravljeno. Žito, ki je pa še zunaj, je čisto zmlačeno. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako grozne toče. Akoravno je bila zemlja vsled hude suše suha in trda je napravila toča luknje v zemljo, kakor bi s kladivom tolkel po zemlji. Najbolj poškodovana je občina Vičanci. Ljudje, ki prihajajo naše nesreče gledat, jjočejo čez nas in našo živino. Ako ne dobimo pomoči, smo prisiljeni prodati svojo živino, pustiti svoja posestva ter iti s praznim trebuhom za kruhom.

a Toča na vzhodnem Štajerskem. Silna toča je razsajala dne 24. t. m. v okolici Hartberga v bistriški dolini in uničila popolnoma polja, sadovnilke in vlnograde. Cela okolica v okrožju petih ur hoda je strašno trpela. Toča v velikosti otročje pesti je padala im naravnost zbila v zemljo vse poljske pri-

delke. Škoda je tem občutljivejša, ker zadeva po večini male kmete, ki so sedaj popolnoma brez vseh sredstev in ne vedo kam za živem po zimi.

z Iz Huma pri Ormožu nam pošiljajo enako poročilo kakor so včerajšnja iz drugih krajev o grozni sobotni toči. Žele si hitre cenitve in izdatne pomoči. — Po gozdih leži vse polno vran, grlic in drugih ptic, katere je pobila toča. Tudi sila mnogo šip je pobitih.

Iz Ormoža. Naš okraj je presejnetila v soboto, dne 24. t. m. okoli 4. ure popoldne grozna toča. — Stari ljudje pravijo, da kaj enacega niso nikdar videli. Po najhujših krajih zbila je še drevje, bodisi v hosti ali sado-nosniku tako, da na istem ni lista ne shorje. Poštni vlak, katerega je dobila grozna nevihta med Ormožem in Veliko nedeljo je bil tako poškodovan, da so morali iz Pragerskega celega v delavnico v popravilo poslati. Od 33 občin v okraju poškodovanih je občutno 20 občin. V mestu samem in v nekaterih drugih občinah so pobite skoraj vse šipe in nad polovico strešne opeke. Popolnoma uničene so občine Libonja, Vičanci in Šardinje in se je pri teh občinah konstatirala pri vseh kulturah 100% škoda. Po toči sledila je namreč taka ploha, da je isto kar je toča pustila vzela voda. Škoda pod 50% se je zamogla konstatirati le v 2 občinah v vseh drugih prizadetih pa po 50—90%. Ljudstvo je celo obupano, pogosto se sliši med posestniki, da če ne dobe izdatne podpore, da morajo pustiti svojo rojstno grudo in iti po svetu. Umel bo to pač vsaki lahko, če pomisli, da je dobila toča vse pridelke izvzemši rž ter da je uničila vse vrtove, toraj nimajo ubogi ljudje nobenega živeža za se a nimajo tudi kaj živini položiti. Kar je pustila suša — je vzela toča. G. okrajni glavar ptujski si je že v nedeljo ogledal nekatere najbolj prizadetih občin ter obljubil storiti vse v odpo-moč kar je mogoče. Zelo močno povpešuje pomožno akcijo tudi naš graščak grof Viljem Wurmbrandt Stuppach. Pri-pomnim še, da večina vinogradskih občin tokrat ni bila prizadeta po toči.

Iz Litmerka v ormoškem okraju. Strašna toča nas je obiskala v soboto 24. tm. ob 5 uri popoldne. Prišla je od jugozahodne strani in je trajala dobrih petnajst minut, kakih deset minut je padala sama suha in še kakšna! Drobnejše od treh centimetrov v premeru sploh ni bilo, pač pa največ kakor pest tri — do štiriletnega otroka. Črta, ki jo je zavzela po širokosti meri približno devet kilometrov t. j. od Velike nedelje čez do Žerovinec in Jeruzalema, po dolgosti pa lahko vzamemo do dvajset kilometrov t. j. više Vel. nedelje pa dol do Bolfenka in Središča. Najhuje je razsajala na Libonji in Okojicah obč. Litmerk. Drevje, gozdno in sadno, je popolnoma okleščeno, da ni videti lista; vrbje popolnoma oguljeno; veje, kar je tanjših od palca, so odsekane, kar je pa debelejših, so videti kakor bi je zajci oglodali. Kar je bilo žita ali pšenice zložene v razstavah, je zmlačeno, da ni zrna najti, vse je na tleh; kar pa je še bilo za žeti, potem kornza, oves itd. vse je zbito v zemljo, da ni videti ali je bilo kaj za žeti ali pa je že strnišče. Od ajde ni duha ne sluha. Divjačine: zajci, srne itd. potem ptičev je na stotine pobitih. Na strehah ni ena opeka ostala čela. K vsemu temu pa se je še oblak utrgal, vsled česar je voda podrila svinjske hleve gostilničarju Novaku na Libanji; tudi sta mu utonila dva prašiča. Travniki so vsi pod vodo in popolnoma zamlajeni, ker je voda iz bližnjih njiv nanosila zemljo na nje. Danes, tretji dan potoči, se še najdejo celi nasipi toče, ki jih je nanosila voda. Od vseh strani hodijo

ljudje gledat to nesrečo, kajti nikdo take toče ne pomni. Vozniki, ki jih je toča dobila na cesti, so konje kratko-malo izpregli in je spustili, sami pa so zlezli pod vozove. Strašno!

d Strašna toča je vničila dne 24. t. m. ob 4. popoldne v dobri pol uri vse poljske pridelke začeni od Sv. Petra niže Maribora 1 in pol do 2 km na široko severno od Sv. Barbare po občinah Zimici, Jablancah, Koreni, Žikarcah, Selcah, Voličini proti Sv. Urbanu pri Ptuj in naprej proti Ormožu. V goricač je za 3 leta vse potolčeno, žito se mora sedaj kositi. Mali posestniki in viničarji so komaj čakali letošnjih pridelkov, ker jih od lani vsled suše ni bilo, a sedaj še to upanje na letošnje boljše pridelke vzela jim je grozna toča. Gg. poslanci, izposlušajte nam državno podporo! Od Sv. Barbare v Sl. g. so že 4 prizadete občine vložile prošnje v roke drž. poslancu gosp. Ivanu Roškarju.

Državni poslanec dr. Ploj za poško-dovane občine.

G. drž. posl. dr. Ploj se je obrnil takoj, ko je zvedel za nesrečo, na namestnika, finančno ministerstvo, na deželno fin. ravnateljstvo v Gradcu s prošnjo, da se poizvedbe in cenitve škode v svrhu odpisa zemljiškega davka in podelitve znatne državne podpore tukaj vršijo in da se izterjavanje davka z ozirom na slab gmotni položaj kmetov ustavi. Župani naj takoj napravijo vsa naznanila za odpis davka in naj se obrnejo do svojega poslanca dr. Ploja, ki je sedaj v Rogoški Slatini, ako se škoda v kratkem ne ceni.

Deželni poslanec g. dr. Kukovec in izvrševalni odbor narodne stranke sta storila iste korake za težko prizadeti del ormoškega okraja kakor drž. posl. dr. Ploj. Pridružujemo se tudi mi in zlasti želimo, da bi okrajno glavarstvo ptujsko hitro in vestno vršilo svojo nalogo, da bi se ne precenjevala škoda, kakor l. 1907. več tednov po toči. Kakor je videti iz došli poročil, je letošnja letina popolnoma uničena; pa ne le letošnja letina: sadosnosniki in vinogradi bodo čutili te udarce še leta in leta. Prebivalstvo obupuje; dolžnost je dežele in države, da mu čimpreje zdatno pomaga

Pomožna akcija je v tiru! Naj vsakdo pomaga! Državne oblasti pa vprašamo vočigled tej strašni gospodarski katastrofi: **Kaj je z državno zavarovalnico zoper točo?**

Iz političnega sveta.

Ruska vlada ni potrdila pravil ruske sokolske zveze.

Češki deželni zbor bo baje sklican na 15. septembra. Z napetostjo se pričakuje tega dne, ker je od delovnja češkega dež. zbora odvisna tudi usoda državnega zbora.

Obletnico ustave so slavili 23. tm. na Turškem. Položil se je v Carigradu temeljni kamen za spomenik osvobojenja.

Na Turškem do zdajne vlade nimajo nobenega zaupanja več. Kmalu po narodnem prazniku se sestavi nova.

Na Francoskem je odstopilo ministerstvo Klemansó, ker mu drž. zbor ni izrekel zaupanja. Novo vlado je sestavil Briand.

V Maroku je prišlo zopet do nemirov. Sedaj so se zapletli v boj z nekaterimi domačimi plemeni Španci.

Cesar se namerava, kakor je čuti, odpeljati 28. avgusta v Inomost k stoletni slavnosti tirolske vstaje leta 1809.

Deželni zbor v Trstu se je sešel 22. tm. k prvi seji. Po običajnih na-

govorih je takoj slov. poslanec dr. Rybár vložil slovensko vprašanje na namestnika v zadevi grdega obrekovanja Slovencev v Trstu in okolici po laških listih. Ko se je interpelacija slovensko čitala, je nastal med laškim občinstvom, ki ga je bilo polno na galeriji, tak krik, da se je morala seja zaključiti.

Tudi istrski deželni zbor se je zbral 22. tm. k seji v Kopru. Dež. namestnik je v svojem nagovoru povdajal potrebo trajne sprave med Slovani in Italijani v Istri. Nadalje je posebno povdajal potrebo gospodarske pomoči za deželo z ozirom na ogromno škodo vsled suše v minulih letih in na vinski krizo.

Na Španskem se je začelo med prebivalstvom gibanje zoper vojsko, v katero je vlada po nepotrebnem zapletla Špansko z Marokanskim. Delavstvo v Barceloni je proglasilo splošno stavko. Tudi drugod po državi se štrajka. Nastajajo nemiri.

Vladarski obiski. Turški sultan namerava obiskati ruskega carja na Krimu, da mu ta vrne na svojem potovanju v Italijo, ki se bo vršilo po morju, obisk v Carigradu.

Gospodarski paberki.

Gospodarske stavbe.

Na prostore starih lesenih hišnih in gospodarskih poslopjij vzdiguje se od leta do leta več zidanih stavb. Les je strohnel, poslopje se vleče vedno bolj na eno ali drugo stran, da se je vsaki čas bati, da se poruši, tako da gospodarju končno res ne preostaja drugega, kot postaviti si nova poslopja. Kdor je stvar že poskusil, gotovo ve povedati, koliko je skrbi in truda in koliko še zraven tega stane. Zato, je pa tudi več kot potrebno, če gospodarja razmere prisilijo k zidanju novih stavb, da si postavi nekaj res praktičnega, trpežnega, uzonega, skratka stavba mora odgovarjati gospodarskim razmeram, mora biti pravilna. Ne mislim tukaj, da bi si zato morali naročiti mojstre Bog ve od kod, ker delo se da napraviti prav dobro z domačimi, malo bolj izvežbanimi rokodelci, mojster stavbe pa mora biti gospodar sam. Zato pa naj tudi vsak gospodar, predno začne staviti poslopje, stvar temeljito premisli, izboljšuje izdelani načrt (za kar je najboljši čas po zimi pri lažjih opravilih), da bode potem stavba v resnici ustrezala dejanskim potrebam gospodarstva. Ne more se delati povsod po enem in istem načrtu, kajti v vsakem gospodarstvu, če tudi bi bilo po velikosti si sicer kolikor toliko enako, so drugačne potrebe, tudi drugačen svet za stavbo itd.

Pred vsem bi bilo gospodarjem priporočiti, da si ogledajo kake nove prikladne stavbe, ter iz dobrega po-snamejo le najboljše. Na vsako maleukost naj se gospodar ozre, in če je dobra, naj jo uporabi pri svoji stavbi. Gospodarju je gledati, da se vsako delo izvrši kolikor mogoče prosto in ceno, a prikladno. Kjer je pa potrebno, pa tudi ni štediti s par kronami. Opu-sti naj se pri gospodarskih poslopjih tisto popolnoma nepotrebno zunanje lepoticenje, da izgleda nazadnje kakor kaka mestna hiša. Rajši naj se taki izdatki uporabijo za dobro in trdno notranjo uredbo. Zid tudi na zunaj osnažiti je seveda potrebno, a to naj se dela kar najbolj priprosto in ceno. Drugi gospodarji zopet menijo, češ, naj le mene predrži, naslednik pa si naj dela kakor hoče in more. S poslopji, ki so postavljena na takem temelju, ima navadno že dotični gospodar sam, če mu da Bog le-še nekaj let življenja, dovolj popravka.

Gospodar mora imeti pred očmi, da bode stavba mu za vedno enaka ostala, da se pri tem ne da takospreminjati kakor pri kakih poljskih delih ki se vsako leto ponavljajo. Spremeniti dajo se le malenkosti, nikakor pa ne sestava poslopja, oziroma z izdatnimi stroški.

Pri vseh stavbah se je ozirati, da so suhe, svetle in zračne. Osobito je gledati na to pri govejih hlevih, sploh pri stavbi teh ali onih hlevov, kar se doseže z ventilacijo, to je z dovaja-

njem svežega in odvajanjem slabega, izrabljenega zraka.

Svetujemo gospodarjem, da se pri vseh gospodarskih stavbah, osobito pa pri stavbi hlevov, obračajo za načrte k našim, za to stroko nastavljenim pótovalnimi učiteljem, ki takim prošnjam radi vstrežejo. Ob enem naj se pa vsak gospodar potruži, da si ogleda kje že napravljene uzorne hleve, saj se isti najdejo menda že v vsakem okraju. Če tudi ne mogoče v njega neposredni bližini. Pa tudi svoje mojstre (zidarja, tesarja, mizarja) naj vodi tje, da vidijo, kako se dela to ali ono, ker iz načrta samega se vsaka malenkost ne more poznati.

Stvar, na katero se poleg naprave hlevov ne ozira skoraj popolnoma nič, katera nam pa prinaša veliko dobička, če je pravilno napravljena, je gnojišče in gnojnična jama. Dobro napravljeno gnojjišče naj bi bilo kras in ponos vsakega gospodarja. Saj nam tu leži takorekoč vsa vrednost, ves dobiček gospodarstva. Čim več in boljšega gnoja ko imamo, tem obilnejši bodo tudi pridelki. Kakega pomena je pa gnojnica, bodisi za polivanje gnoja, bodisi za travnike ali poljske pridelke, mislim, da vedo ceniti že vsi kmetovalci.

Prihodnjic še nekoliko o govejih in svinjskih hlevih in o gnojjišču.

L. S.

Na pol podrte svinjake vidimo tupatam po kmetih. Te je treba popraviti sedaj po letu, ko je še čas, da ne bodo živali izpostavljene vsakovrstnim poškodbam in zimskemu mrazu.

z Letošnja vinska letina bode slaba na Ogrskem, v Bulgariji, Srbiji in Švici; srednja na Nižjeavstrijskem in Tirolskem; dobra na Koroskem in v Slavoniji, na Kranjskem, v Istri, Bosni in Hercegovini, Italiji, na Porenskem, Rumuniji, Španiji in Grškem. Dobra bode tudi na Štajerskem, koder še ni vinogradov zadela kaka ujma.

o Ogledovanje goveje živine se bode letos vršilo na Sp. Štajerskem v sledečem vspredu: 24. avg. v Ljubnem za gornjegrajski okraj; 26. avg. v Šoštanj; 28. avg. za vranski okraj v Kaplji; 30. avg. v Sevnici; 1. sept. v Celju, 3. v Slov. Bistrici, 7. v Ljutomeru in 9. v Ormožu. Slovenski živinorejci, storite svoje lepo živino!

Kaj starijo kmetijske zadruge za malega posestnika? Kmetijske zadruge 1) donajajo kmetu več dohodkov in povzročajo manj stroškov; 2) oživljajo samozavest in vodijo k medsebojnemu zaupanju; 3) uplivajo, da se majhen posestnik zaveda, kako veliko moč in veljavo ima, ako se združi s svojimi sotrpini; 4) delujejo za odpravo zavisti, sovraštva in nevoščljivosti; 5) navajajo k varčevanju in h knjigovodstvu ter umnemu gospodarstvu; 6) izobražujejo kmete, vzgojujejo in uče jih mladino vzgajati; 7) pripomorejo k cenejšemu nakupu in dražji prodaji ter množe blagostanje; 8) varujejo kmete pred izkoriščanjem; 9) preskrbujejo kredit in cen obraten kapital; 10) ustvarjajo s tem neodvisnost, prostost in blagostanje kmečkega stanu ter donajajo plačilo za trudapolno, težavno delo, katero si kmet zasluži; to pa le tedaj, če je vodstvo zadruge v dobrih rokah in so zadržarji složni.

Lipa — zdravilno drevo. Že iz pradavnih časov nam je lipa znano zdravilno drevo, od kojega v ta namen služi: cvet, listje, skorja, ličeje in les; pomni pa je, da se pri cvetu imajo usnjati rumeni listi odstraniti. 1) Najbolj znan je iz lipovega cvetja čaj, kot izborno sredstvo, da se človeka spravi v pot. 2) Lipov čaj je izvrsten zoper razne katere: zoper star kašel, zoper zasližene prsi, zoper zasližen sapnik in zoper zasližene lednice. 3) Lipov čaj umiri želodčni krč. 4) Lipov čaj popravi slabo prebavo ter odstrani bolečine v trebuhu, pa tudi jednostranski glavobol. Slaba prebava pa se tudi popravi, če se z mlekom ali sladkorjem ali na jed potrošeno jemlje po srednjo žlico zelo fino stolčenega lipovega oglja. 5) Lipov čaj, ki se mu pridene malo strdi in se ga skoz nekoliko časa z mlekom pije za zajtrk, čisti kri. 6) Kdor je jako slab, da se pri ponočnem počitku poti, naj jemlje z mlekom na dan po dve žlici praška, ki si ga je naredil iz lipovega oglja. 7) Tudi pri boleznih na jetrih učinkuje lipovo oglje izvrstno. 8) Kdor ima opeklino

gnoječo se rano ali rano sploh, na kuha lipovo zeleno listje, skorjo in liče tako dolgo, da dobi sliznato tvarino, in to naklada. Tudi stolčeno oglje bo rane sušilo in storilo, da nova koža hitreje raste. 9) Lipovo oglje daje pomešano z drobno stolčnim žajbljem najboljši prašek za zobe.

Proti pijančevanju. Na Angleškem zapro nad 20.000 gostiln. Ta sklep v temeljuje angleška zbornica z ozirom na veliko škodo, ki jo ima ljudstvo od prevelikega števila krčem. Zapri bodo vsako peto gostilno. — V naši državni polovici je ogromno število 149.455 šnopsarij, ki plačajo posebnega davka dva milijona 280.000 kron. — Popilo se je lani 97 milijonov 600 tisoč litrov žganja, za 20.451.700 litrov več kakor pred 30 leti. Na vsakega preivalca naše državne polovice je prišlo lani po 370 litra žganja, ki donša državi davka skupno 90 milijonov 332 tisoč kron.

Beležke.

u Ptujski „Štajerc“ — podružnica „südmärke.“ — Nemci hočejo, da postane vse nemško do Adrije. Na to dela v prvi vrsti „südmärke“ ki hoče vse Slovence uničiti. V to svrhu ustanovil se je ptujski „Štajerc“, ki naj pripravila na Slovenskem tla za nemške „Pruse.“ „Štajerc“ sploh Slovencev noče poznati. V vseh „Štajerc“ listih bočeš pač redko našel besedo „Slovenec“ ali „slovenski.“ — „Štajerc“ piše samo o „Štajercih“, „Kranjcih“, „Korošcih“ itd. nikdar pa o „štajerskih, kranjskih, koroških Slovenceh“, dočim so vsi listi polni hvale ptujskih, celjskih in mariborskih „nemcev“. Pri „Štajercu“ je vsak nemec in nemškutar na pol Bog, vsak Slovenec pa „prvak“ ali „prvaški“ ali klerikalni hujskač. Največji pijanci so pri „Štajercu“ „naprednjaki“, samo da trobijo v nemškutarski rog. Posebno trn v peti so „Štajercu“ slovenske trgovine. „Štajerca“ namreč hudo boli, da slovenski kmetje kupujejo pri slovenskih trgovcih in ne pri Nemcih, kajti nemški trgovci so veliki prijatelji „Štajerca“ in ga gmotno podpirajo. Slovenci, ki torej nosijo denar v nemške trgovine, podpirajo neposredno od nemške „südmärke“ vzdrževanega „Štajerca“, ki noče Slovencev niti poznati. Nemški in nemškutarski trgovci, ki podpirajo „Štajerca“ največ s svojimi inzerati, so si torej sami krivi, ako jih slovenski kmet smatra za svoje sovražnike in se njihovih trgovin izogiblje, kajti nihče ne more slovenskega kmeta siliti, da bo nosil denar svojim največjim sovražnikom.

o Dovoljenje pobiranja pristojbin za mrliske oglede je podelil štaj. deželni odbor trški občini Podčetrtek in obč. St. Pavel pri Preboldu.

u „Zafrkniti“ ali — „katoliško“ časopisje. „Slov. Gosp.“ je priobčil svoj čas lažnive napade na g. Jos. Drogenika v št. Jurju ob juž. ž. v zadevi sadjerejskega društva. Vse je bilo od začetka do konca zlažno. Seveda je poslal g. Jos. Drogenik listu popravek. Par dni nato sprejme podpredsednik Koroščeve mladeniške organizacije, znani vzorni mladenič v št. Jurju ob j. ž., od uredništva „Slov. Gosp.“ pismo: Velec. g.! Na Vaš zadnji dopis... mi je poslal g. Drogenik sledeči §. 19. popravek: (sledi popravek).... Popravek moram objaviti že v prihodnji številki, ker je pravilen. Vendar pa mislim, da bi bilo dobro ga malo zafrkniti, če se da. Zato Vas prosim, da mi blagovolite tozadevno kar najhitreje odgovoriti. Fran Rakovič. — Objavljamo to brez vseh pripomb, samo v osvetljenje „blagosnega“ — delovanja duhovniškega časopisja!

ã Pod Hohenburgerjem. Okrajni sodnik v Celju dr. Edvard pl. Ducar je prestavljen v isti lastnosti v Zg. Radgono. — Na njegovo mesto pride

dr. Stepischnegg iz Šoštanja. — V Šoštanj pride dr. Gustav Rostok, in okrajni sodnik V. Komasa pride iz Zg. Radgone v Maribor. — Zanimivo na teh imenovanjih je to, da je postalo navzlic vsem slovenskim pritožbam in protestom mesto okrajnega sodnika v Šoštanju, torej v popolnoma slovenskem okraju, nemško „posestno stanje“. Pa kaj hočemo? Parlament ni — in morda tudi v jeseni ne bode rednega delovanja. Večina slov. delegacije se za take „malenkosti“ kakor so sodna imenovanja, ne briga četudi lezemo ponemčevanju v žrelo. Kedaj postane drugače?

Od nekod. Imenovanje nemškega šolskega nadzornika na slovenskem Štajerskem je globoko užalilo tudi naše učiteljstvo. „Branirod“ v št. 164 „Slov. Nar.“ izraža svoje ogorčenje nad tem krivičnim činom ter kliče svoje tovariše k odločnemu odporu. Narodnjaki gojimo vročo željo, naj bi njega nazori ne padli na kamenita tla, naj bi jih slov. učiteljstvo vestno upoštevalo, naj bi bila vsakega posameznega učitelja sveta narodna dolžnost, po njih se ravnati. Srce je bolelo vsakega pristaša narodne stranke — ktera se je od početka že zavzela za težnje učiteljskega stanu, ga branila in ščitila, zaradi česar jo je klerikalno časopisje za učiteljsko stranko krstilo — kako se je odzval velik del našega učiteljstva o času volitev zahtevam stranke. Koliko jih je bilo, ki se niso upali s svojim naprednim mišljenjem odkrito nastopiti, so se vstrašili groženj nasprotnikov, se vzdržali volilnega boja, volitev, ali pa celo (proti svojemu prepričanju) volili pristase njim sovražne stranke. In kaj so dosegli s tem? Učitelja, kateri je skrivaj svoje mišljenje, se ogibal volilnih bojev, klerikalci črnijo in sumničijo po časopisju, nasprotno se pa boje onih, ki so odločno nastopili; mlačneži so pri naprednem prebivalstvu baš zaradi svoje mlačnosti izgubili zaupanje. Vprašal sem v času volitev našega pristaša, kaj dela učiteljstvo za volitve; reče mi: „pustite učitelje, mlačni in strahopetni so“. Bolela me je ta sodba, in molčal sem: — Bodite gg. učitelji prepričani, da naše ljudstvo, zlasti mlajše, vidi v učitelju vzor svojega političnega mišljenja, da visoko ceni (razen zapeljanih zvezarjev) njega delovanje in mu hudo zaméri, ako se ne poslužuje svojih pravic. Tedaj z Branirodom: Neizprosno na vidik! Učite ljudstvo ljubiti, visoko ceniti in braniti svoj jezik, svojo narodnost, opustite nemško poročanje, uradovanje itd. kažite mu pot do narodne samozavesti. Uvažujte besede vrlega Braniroda in v kratkem času bomo ponosno klicali: na slovenskem Štajerskem se dani!

a Promocija. V petek 23. t. m. je bil promoviran na češki univerzi v Pragi g. Franjo Lipold iz Žalca doktorjem prava. Čestitamo!

z „Cena vina bode padla, če se ne zapre ogrskemu vinu pot“, piše „Straža“. Čisto prav! Toda katoliški list je dal s tem hudo klofuto poslancem kmečke zveze, ki so ravno glasovali za to, da so ogrske meje odprte! Sedaj ne pomaga nobena tožba več!

o Pušenjak — poštanjak. Kakor znano, je tožil znani vlado Pušenjak g. Franca Sagaja, pos. sina na Krapju pri Ljutomeru ker mu je gosp. Sagaj v Ljutomeru ob priliki obč. zbora okrajne posojilnice rekel: „Nepoštenjaku ne dam roke!“ Povedali smo tudi, da je g. Franc Sagaj po svojem zastopniku g. dr. V. Kukovcu v Celju nastopil zelo obširen dokaz resnice in bi se zaslislale mnoge priče o Pušenjakovi poštenosti. No, Vlado Pušenjak se je še pravočasno po posvetoivanju z dr. Benkovičem in Janezom

Roškarjem spomnil, da je v — klerikalni stranki, kjer se ljudem glede značajnosti in poštenja ne gleda tako natančno na prste — in je tožbo umaknil. Zbežal je očitno pred zanimivo obravnavo in je rajši „nepoštenjaka“ požrl. — Kaj si sedaj misli vsak pameten človek?

o Iz Gradea. Dne 24. t. m. je promoviral na graškem vseučilišču starešina akad. tehn. društva „Triglav“ g. Šandor Hrašovec doktorjem prava. — Čestitamo!

u Skrb štajerskega deželnega odbora za Slovence je res ginljiva. Sedaj se je n. pr. pritožil pri železniškem ministerstvu, češ da je železniška proga Polzela—Kamnik — nepotrebna, ker bi baje služila le gospodarskim koristim kranjske dežele. Brez vsake pripombe prepuščamo to v razsojo posebno Savinčanom. Mi samo pravimo: proč hočemo od Gradca, ki hoče samo naš denar, ki pa so mu trn v peti naše koristi!

u Dva romarska vlaka na Brezje so zopet priredili klerikalci, da bo Koroščeva kršč. socialna zveza imela nekaj tisoč kron profita. In to v času, ko si še ljudstvo ni oddahnilo od lanske suše in ko ga vkljub vsem romanjem tudi letos zadeva nesreča za nesrečo! Brezvestni izsesovalci!

Celjski okraj.

c Savinjska dolina. Na „Gospodarjev napad na posl. Robleka pod zgornji“ naslovom le sledeče: Kdor je prečital Roblekov govor, ki smo ga objavili v št. 29. in 30. „Nar. List“, bo presodil, ali se posl. Roblek res kaj poteguje za našo zahtevo po železnici Polzela—Kamnik ali ne, ali se res kaj poteguje za naše gospodarske zahteve, osobito za naše hmeljarstvo, ali ne, in osobito, ali je posl. Roblek res v vladnem taboru ali ne. Kdor ima še svoje možgane, bo presodil. Drugim pa itak ni pomoči. — Kmet.

c Sv. Jurij ob juž. žel. V četrtek 15. tm. se je vršila pri nas volitev župana in starešinstva v okoliški občini. Prvi prizor: darovala se je slovesna sv. maša za izvolitev katoliškega (farovski komandi neomejeno udanega!) župana (to je bilo sicer odveč, ker so bili tako izvoljeni sami od g. Žganka izbrani!) — Župan je postal g. Jože Rataj, kar se je sicer že takoj po izidu občinskih volitev vedelo, čeravno se je predsednik kmečke zveze „jas pa jas“ enčink zanašal, da bodo njega „zložali.“ Župan Rataj je sicer sin spoštovane napredne „Zikoškove rod-bine“, a je iz neznanih vzrokov zajadral v klerikalni tabor; mož sam na sebi ni napačen. V starešinstvo so izvoljeni skoziškoskoz nezmožni ljudje. — Po volitvi pa v župnikovo gostilno „klerikalni dom!“ Tam je namreč bil pripravljen Mikuš-Scargnetijev „fraj-pir“, bilo ga je samo 5 sodčkov. Da je g. župnik dal „primarsirati“ kar dva sodčka, je vsekakor zanimivo, ker je drugače zelo stisnjen, a je vendar opravičljivo ker ga je enkrat vendar ta „folk“ ubogal. Da se je pa odločil izkazati se novemu občinskemu zastopu italjanaš Scargnetti, stavbenik, ki gradi ravno sedaj novo ljudsko šolo v št. Jurju, je večjega pomena. Izrazil se je baje ta dični gospod: da se enkrat za vselej župana Urleba znebim (kajti on mu je vedno na prste gledal!), dam kar za tri sodčke piva. G. Urleb je županoval čez 9 let v naši veliki občini.

d Iz št. Jurja ob juž. žel. Novozvoljeni klerikalni okoliški občinski odbor je izvolil v svoji prvi seji dne 25. jul. kaplana Žganka za — častnega občana. Resnično, velika je za-sluga Žgankova, da so izvoljeni v obč. odbor tako „brihtni“ odborniki, za to

zaslugo si je že zaslužil častno občanstvo. Priporočamo pa klerikalcem, naj še izvolijo za najčastnejšega občana veleč. Šolinčevega misjonarja Podgorška, kateri ima tudi veliko „raznih“ zaslug. Saj komedija mora biti popolna. Že se nam bližajo časi, ko bodo v naših kmečkih občinah gospodarji in častni občani mežnarji ter kaplani, kmetje pa hlapci. Sicer pa — prav se jim zgodi, ako jih ni sram! — Jakob Dobrajc, kateri se je obesil, je bil navdušen klerikalec in tretjerednik, jeden od Žgankove armade.

d Nemškutarska surovost. Zadnje nedeljo je prišel nek nemškutarski delavec pozno zvečer v Cimpermanovo gostilno na Polzeli, kjer se je vršila C. M. slavnost in javna sokolska telovadba. Natakarica ga je prišla, ker ni hotel jednega vrčka piva plačati. To je nemškutarskega suroveža tako razburilo, da jo je z nožem zbedel v roko in ji razrezal dlan krog palca. Dekle je začelo kričati, na kar ji je na pomoč prihitel njen brat. Tega je pa nemškutar zbedel v stegno in v trebuh smrtno nevarno. Poklicali so takoj braslovškega zdravnika dr. Červinka, da je nesrečnežu napravil prvo obvezo. To so sadovi hujskarij, s katerimi nekdanji anarhist Linhart neovirano polni „Štajerca“.

o Iz Šmartnega v Rožni dolini. Nedeljska veselica „Bralnega društva“ je uspela tako lepo in zadovoljivo kakor že dolgo ne. Slišali smo zopet lepo petje domačega zbora, vojniški diletantje pa so poskrbeli za smeh in zabavo. Videli smo mnogo gostov iz Vojnika in Novecerkve, posebno pa še moramo pohvaliti Celjane. Mladi člani „Zveze narodnih društev“ častitamo na tej lepi slavnosti!

o Umrl je minoli petek v Slivnici pri Celju trgovec A. Eichberger. Truplo so prepeljali v Celje, kjer se je vršil danes pogreb na mestno pokopališče. Pokojnik je bil hud Nemec.

c Iz št. Jurja ob Taboru. Klerikalni mazač je v 28. št. „Slov. Gosp.“ prav po pasje zalajal na dve neljubi mu osebi. Ker pa pravi nar. pregovor: „Povej mi, s kom se pečaš, in povem ti, kaj si.“ pozivljeta napadenca lažnjivega in dokaj otročjega dopisuna, naj blagovolijo javiti svoje častito ime, da se vidi, je-li vredno in častno se z njim malo popečati ali ne. Torej zahrbtnož, pokaži korajžo!

c Teater v Vrbjih pri Žalcu. V najlepšem spominu nam je še slavnost vrlih Ložničanov, kamor smo prihiteli tudi mi napredni Vrbenčani na okinčanem vozu. Ta veselica se je zvršila v najlepši složnosti zbranega ljudstva. — Kako pa pri nas v Vrbjih? Predzadnje nedeljo so priredili podrepni Vrbenčani z Zupancem in Vrberjem na čelu dve gledališki predstavi. Zbralo se je precej ljudij pod kozolcem kmeta Kača p. d. Špičjeka. Izmed zunanjih gostov moramo omeniti neizogibnega Jančiča, njega družabnice gospodične Žužove, novoceljsko služinčad, gališkega Juraka in davčnega asistenta Žužo (Schuscho). Mi smo pa ostali doma. Teater se začne. Prepelo se je nekaj pesmij ter igralo v zadovoljstvo zbranih, prvič na vrbenskih tleh. Do sem je šlo vse gladko. Po končanem igri pa se že zadere hišni gospodar nad svojo hčerko: „Glej, da mi vino kar plačajo, ki sem ga dal igralcem pri vajah!“ Ker pa osorna hčerka ni koj ugodila očetovi zahtevi, jje bila vpričo na razhodu se nahajajočih po očetu oklofutana. Prvi uspeh! — Po predstavi so se nekateri poizgubili domov, drugi pa v domače gostilne. A kmalu so si bili med seboj v laseh. Začel se je pretep, na domače kakor tudi na zunanje goste in sotrudnike, ki so se vračali poparjeni domov, je

LISTEK.

Šaljivec iz Podravja.

Zbirka pripovedek iz Podravja na Štajerskem, ki jih zapisuje Janko Osojnik.

Marberska dvorana.

Kdor hoče vedeti, kaj je pridnost in kaj je delo, naj stopi nad Marberg k staremu parobu, kjer je stal nekdanji marberški hrast. Velike rjave mravlje so se nastanile pod parobom, ki so presecale zemljo, kamen in korenje ter si zgradile velikansko domovje. Na vse zgodaj že maršira na stotine krepkih rjavih delavcev iz globokih lukenj in se raztepa v procesijah na vse strani, nekateri v gozd, drugi navzdol na polje, tretja skupina pa že vlačí subega hrošča proti domu. Na stotine delavcev pa se suče doma po mravljišču, ki snažijo stanovanja, rahljajo zemljo in razširjajo hodnike. Niti trenutek ni miru, nihče si ne upa počivati v senci in še le zvečer ob solnčnem zahodu se polagoma zgubljajo rjavi težaki pod zemljo. Redki stražniki še pogledujejo v mraku tupatam, ali so vsi prihodi skrbno zadelani in ali je okolica mirna. Ko se prepričajo, da ni nobene nevarnosti in da je vse v redu, takrat se zakopljejo celo zadnje straže pod mehko zemljo.

Kdor hoče vedeti, kaj je pridnost in kaj je delo, naj pride v Marberg, kjer se zida sredi trga nova občinska hiša.

Od jutra do večera se gibljejo stotine rok po stavbišču. Tu se kopljejo kleti in temeljni jarki, tam se privaža kamenje, tu se seje zemlja skoz železna sita, tam se vdela blato in gasi apno. Po sosednem travniku leže debela in že so cesarji na delu, koliko mož pa še hodi po marberških gozdih, ki iščejo pripravne hojke, jelke, bore in hraste. Dela je dovolj tudi za žene in deco. V Marbergu ni počitka več, a ga tudi ne bo, dokler ne bo dovršena njihova imenitna občinska stavba. Od zore do mraka se trudijo roke, od mraka do dne pa bistré glave, ki premišlujejo in se posvetujejo v tajnih ponočnih sejah o vseh malenkostih, na katere se ne sme pozabiti pri veliki stavbi. Eden edini odbor ne zmore toliko dela. Zato so se razdelili možje v 15 samostojnih odsekov, v katerih so se imela natančno premisliti in prerešati posamezna dela. Nekateri odseki so bili zelo delavni, v drugih pa se je delalo začetkoma bolj počasi. „Podstrešni odsek“ je imel že davno dovršene načrte in stežano slame, ko še „temeljni odsek“ ni imel v redu niti številke o dolžini in širokosti stavbe. „Zidarski odsek“ bi bil že rad začel z resničnim zidanjem in je silil, naj se mu vendar pokažejo načrti „temeljnega odseka.“ Ni čuda, da se je delalo povsod vedno živahneje, saj je tako povsod, kjer se ljudje vzajemno vzpodbujajo in priganjajo in kjer skušajo drug drugega prehiteti in prekositi.

Stavba je že rastla. Dan za dnem se je spenjal obod više na vseh koncih in krajih. Ni bil iz kamenja, ne iz opeke. „Zidarski odsek“ je bil prišel na posebno izvrstno misel. Ker se mu je zdelo obsekanje kamenja premudno in žganje opeke pretežko in dolgočasno, je zidal ali bolje „butal“ z obdelanim blatom namreč z ilovico, pomešano s slamo. Ko se je za silo posušila prva plast, se je butalo više in više in za tri tedne je stal ogromni obod v Marbergu, dva seznja visok, 15 seznej dolg in 5 seznej širok. Vreme je bilo staviteljem zelo naklonjeno. Zadnja stena v obodu se jim je sicer enkrat prevrgla toda kmalu je bilo vse popravljeno. Zdaj še le so zgali opeko. Nametali so v obod in

okoli njega sibja, lesa in slame, kar so užgali, da bi postal ves obod kakor ena sama opeka. Vse je šlo po sreči. Drugega dne so že vlačili bruna in tramove na vrh, tretji dan zbijali lemeze in začeli pokrivati. Streha je bila nekoliko prekratka, a kar je prekratko, se lahko dostavi in obije z deskami.

Ko je bila nova občinska dvorana pod streho, se je napovedal tridnevni počitek. V teh dneh se je menila prirediti domača veselica, prva marberška slavnost v novem rotovžu. Naročila se je godba in Marberžanke so napekle mesa in pogač. Neizmerno pa so strmeli stavitelji, ko so zapazili, da je v novem rotovžu popolnoma tema kakor v kozjem rogu. Pri butanju so bili pustili samo ozko luknjo kot vhod v rotovž, na okna pa so celo pozabili. Nikomur se prej ni niti sanjalo, da se puščajo v zidovih okna zaradi svetlobe. Kaj sedaj storiti, da bo v hiši svetlo? Ves ubogi dan žgati luč bi bilo preveč in še baje za oči ni dobro, je rekel neki tržan.

Slavnost pa se kljub temi v občinski hiši ni odrekla. Možje so prišli s svojimi družinami pred novo hišo, kjer se je jedlo in pilo, igralo in plesalo.

Od tega dne je bila pot skozi Marberg zopet odprta. Precej okoliških ljudi je prišlo gledat, kaj neki so si zgradili Marberžani. Smehljaje so hodili krog zanimive hiše in migali z glavami. Prisopel je tudi šepavi kočar Lačnov Jurij iz Vižinge z veliko vrečo moke na hrbtu. Šterc ga je poznal in nagovoril:

„Hej Lačen, kaj nosiš v vreči, svoje grehe kali, da tako sopeš in finiš?“ Marberžani so se glasno krotali temu nagovoru.

Ta zgaga me hoče za norca imeti, je menil Jurij in je hotel pošteno odgovoriti, pa si je premislil.

„Če bi nosil ti pol ure to-le vrečo, bi tudi sopihal. Pa kaj sem hotel reči? V mlinu sem zvedel, da slavite otvoritev nove občinske hiše.“

Lačnov Jurij je prislonil vrečo ob steno in pogledal skoz luknjo v rotovž. Nato se je obrnil k Štercu ter rekel:

„Oken pa niste napravili. Ali se bojite, da bi vam našla tema iz občinske hiše?“

Jurij se je držal zelo resno, ko si je ogledaval marberško stavbo. Kmalu se je zbrala skupina marberških mož krog njega, češ, ta bo nam dobro presodil in nas pohvalil. Ker pa dolgo ni zinil nobene besede, je začel Šterc:

„Čuješ Jurij, ti si že večkrat povedal kako pametno, svetuj nam, svetuj, kako bi si najlaže in najceneje spravili več luči v to lepo hišo! Mogoče bi bila škoda, če bi morali v tako lepem posloju temo rediti.“

„Kaj bi vam svetoval?“ je odgovoril Jurij in si nalagal počasi zopet svojo vrečo moke na ramo. „V vreče si naložite luči in jo potem iztresite v hiši, pa bo!“

Možje so se zamislili na hip, Lačnov Jurij pa jih je pozdravil in vlekel svojo vrečo dalje proti domu.

„Saj res!“ se je začudil ves zbor. „To je pa pametna misel. Hvala ti, Lačen!“ se je zadril Šterc za Jurjem.

Takoj so privlekli največje vreče iz vseh hiš in kleti in jih razvezali, da je sijalo solnce v nje. Ko so se vreče nekoliko ogrele in je bilo v njih dovolj luči, popade vsak svojo vrečo in jo zaveže, da mu ne ujde svetloba, ter hiti z njo v hišo. Tam so iztresali svetlobo kakor koruzo ter se vračali naglo po več.

„Glej, glej,“ pravi Purcl, ki je opravljal zelo dobro svoj posel, saj je

res že veliko bolj svetlo v palači. Ko sem bežal zdaj skoz vrata in sem po neprevidnosti butnil s čelom ob steno, se je po hiši tako razsvetilo kakor če se bliska. Le pridno delajmo!“

Nato so hiteli in nosili še bolj in bi bili gotovo nosili do solnčnega zahoda. A sreča jim je prinesla rešitelja in pomočnika. Kovač Klančič od Sv. Janža, dober znanec marberških tržanov, je prišel gledat, ker je bil prodril glas o marberški palači celo k njemu gor v Kozjaške planine. Smilili so se mu marberški prijatelji, zato jim je pokazal pravo pot. Navrtal in izsekal jim je v steni okno in nato so si izvrtali in izsekali Marberžani v prihodnjih sami ostalih 23 oken. Sedaj je bila dvorana svetla dovolj in po mesecih je bila tudi že pobeljena in precej v redu. Nekoliko prevelika se je zdela prvi hip celo častiželjnim domačinom, a prišli so časi, ko jim je dodro služila.

Dodatek k pripovedki o marberški dvorani.

Pohorski muzikant pripoveduje, da kovač Klančič ni kar naravnost povedal Marberžanom svojega dobrega nasveta, kako se naj spravi svetloba v občinsko dvorano, ampak da jim je poprej poplačal star dolg. Saj še veste, da so Marberžani nekdanj zaprli Klančiča, ko je klical po Marbergu „živili Slovenci!“, česar jim Klančič dolgo ni mogel odpustiti. Klančič je bil sicer dober kristjan, toda ni nastavljal levega lica, kadar ga je udaril kdo po desnem, temveč je rajši vračal ob priliki, kar se mu je posodilo. Po sedmih letih še pride vse prav! Mogoče je torej res kaj resnice na tem, kar pripoveduje muzikant.

Klančiču so se usmili Marberžani. Obljubil jim je, da jim spravi sam svetlobe v dvorano. Drugo jutro naj pridejo, ko bo vse pripravljeno, da jim pokaže, kako se delajo okna.

Marberžani so mu bili hvaležni za te besede in so ga dobro pogostili.

Po noči pa je šel Klančič v novo hišo ter izdolbel precej veliko odprtino, katero je nazadnje zadela z rahlo plastjo, da ni bilo videti okna. Zaran so ga že čakali mžeje. Klančič jim veli prinesiti sveče in stopi z možmi v temno dvorano. Tam jih zbere krog sebe in jim nakaže, naj dobro pazijo, da bodo vedeli, kako se delajo okna. Pozor! Klančič je stopil na sredo dvorane in se zaletel z vso močjo proti steni, v katero je butnil z glavo. In glej, lepo okno je nastalo, ker je izbil Klančič veliko odprtino s svojo trdo glavo. Skoz okno je zasijal solnčni žarek tako lepo, da ni bilo več treba nikakih sveč.

„Tako se delajo okna.“

Marberžani so se čudili in menili: „Saj to ni prehudo, okna delati znamo mi tudi.“ Zaganjali so se in treskali z glavami ob trde stene, toda brez uspeha. Ko so poskušali vsi in že omedlevali s krvavimi glavami, takrat jim je pokazal Klančič še drugi način, kako se vrtajo in sekajo okna z ostrimi dleti in sekirami. Tako pa je šlo, dasiravno počasi. Klančič se je potem poslovil, češ, da si ostanejo zopet prijatelji, župan Guzl pa mu je zatrjeval, da se mu v Marbergu ne bo nikdar več nič neprijetnega pripetilo, naj še tolikokrat zakliče „živili Slovenci!“

Ptujski okraj.

p „Štajere“ — podružnica „Südmarke.“ Zaduja številka te ptujске cunje sama priznava, da je podpisana od Südmarke. To samo pribijemo, ne da bi nadalje se razburjali nad Linhartovimi anarhističnimi oslarijami. Heil Linhart!

p Slovence v Ptuj in okolici opozarjamo še enkrat na gledališko predstavo igre „Slepa ljubezen,“ ki jo priredi „društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmetijskih občinah sodnega okraja Ptuj“ v nedeljo 1. tm. ob 7. uri zvečer v prostorih „Narodnega doma.“ Čisti dobiček je namenjen društvu.

d Zapeljevanje ljudstva. Gospod kaplan Štuhec od Sv. Miklavža je peljal zadnjo nedeljo celo vrsto ljudi na — Brezje. Bi bilo bolj pametno, če bi dotični ljudje, ki imajo v sedaj tako nbogem ormoškem okraju preveč denarja, istega dali siromakom za kruh kakor da ga zapravljajo po Brezjah in Bledu. Pa na besedo g. kaplana grede ljudje po svetu. Kaj kaplana briga ljudska beda in nevolja? Danes ni več moderno, da bi se duhovniki na take malenkosti ozirali!

o Imenovan je Alojz Plešec za poštnega ekspedijenta pri Sv. Marjeti niže Ptuja.

o Zaročil se je 25. t. m. g. Jos. Sever, c. kr. davčni asistent v Mariboru, z gospdč. Anico Urban v Ptuj. Častitamo!

o Umril je v Gradcu v bolnišnic ugleden posestnik g. Andraž Bedjanič iz Obriža pri Središču. Truplo prepeljejo na s.ediško pokopališče. Vrlemu možu bodi lahka domača zemljica!

o Miši so se pojavile v neobičajno velikem številu na poljih v Žetalah. Oškodovale so silno razno žito, a sedaj bodo šle na krompir kakor na sosednem Hrvaškem. Letina je tod zelo slaba, rabili bi pomoči, nasvetov in pouka — „kmečkih“ poslancev pa ni od nikoder! Sedaj je še namreč dpti časa do volitev!

o Veselica Ciril-Methodovih podružnic v Ormožu, ki se je imela vršiti dne 8. avg., odpade zaradi nesreče, ki je zadela v soboto skoro celi okraj po toči.

z Novi poštni urad, ki začne že s 1. avgustom poslovati, se je ustanovil pri Sv. Lovrencu na Dr. p. V njegovo okrožje spadajo vasi, oziroma kraji Apače, Pletrje, Sv. Lovrenc na Dr. p., Župečja vas, Ograja, Špatlja, Štumperšek, Benečija, pristava Šnevajs in Sterniša (katero postajo vsi Slovenci imenujejo z grdo nemško spako — „Sterntal“).

z Samomor pred poroko. Dekla Tilj v Vurbergu pri Ptuj je bila že drugič na oklicu z nekim tesarjam. Te dni se je s svojim ženinom nekaj sprla. Zaradi tega prepira je skočila v Dravo in utonila.

o Iz Ptuja se nam piše dne 21. julija: Danes se je sestavil okr. odbor ptujski, čeprav Gora ni vofila svojega zastopnika. Slovenci so vložili dva protesta, katera se pa od večine nista uvaževala. Vložil se bo protest na upravno sodišče. — Smešen je bil „Alterspräsident“, znani Visenjak iz Slom. Pozdravljal je (hotel) nemški, pa nemški ni znal govoriti; imel je nekaj napisanega, pa čitati ni znal, moral je poseči vmes g. komisar. Pred volitvijo so se Slovenci odstranili.

o Brzobjavna zveza Moškanjel-Sv. Marjeta-Zavrč se sedaj prične graditi. S tem je odpomagano že davni želji in potrebi.

o Iz Ormoža. Utis grozne nesreče v soboto, ki je zadela s točo našo faro, je bil tako silen, da so odpadle pri nedeljskem žegnanju popolnoma vse običajne cerkvene slavnosti. — Ptujski okr. glavar se je že v nedeljo pripeljal v Ormož, da si ogleda nesrečo. — V mestu Ormož se vrše v kratkem volitve v občinski odbor. „Südmark“ išče za naše mesto nemškega odvetnika.

Od Sv. Barbare v Halozah. 22. julija je bil izvoljen za načelnika kr.

šolsk. sveta poštar Anton Rakuš, za namestnika Ivan Žuran, za blagajničarja nadučitelj Anton Ogorelec. — Ta dan je tudi nadzoroval kukajšno sedemrazrednico okrajni š. nadzornik ravnatelj Ivan Dreflak. Našel je vse v redu in se je posebno pohvalno izrekel nad krasnim petjem šolske mladine. Dopadlo se mu je tudi, da se učenci pridno poslužujejo domače hranilnice, v katero so od novega leta že čez 300 K vložili. —

o Iz Ormoža. Ministerstvo za notranje zadeve je potrdilo koncesijo, katero je podelila štaj. namestnija mag. phar. Gustavu Trautwetterju za ustanovitev lekarne v Ormožu. — Jeden Nemeč, ki se bode bogatil na slovenske stroške, več v Ormožu. Mi imamo dovolj kaplanov in morda tudi filozofov, takim strokam se posvečuje le malokdo.

o Mlatiča je ustrelil. V ponedeljek dne 19. julija se je igral s puško 15 letni sin posestnika Beraniča v Cirkovcih na D. p. Hotel je baje goloba vstreliti. Namesto goloba pa je zadel mlatiča na škednju in ga vstrelil. Mlatič zapušča ubogo ženo, ki je še povrh vse nesreče noseča. Tako se zgodi, če se da otrokom orožje v roko.

o Goljušivi „vinski“ trgovci. — Prve dni tega tedna je hodil po Zavrču in okolici vinski trgovec, ki je v kratkem času pokupil do 3 tisoč hektolitrov vina. Hodil je z nekim mešetarjem po kleteh, jedel in pil ter ljudem, ki imajo še silno mnogo neprodanega vina, obljuboval lepe cene. — Nadavka ni dal nikomur. Pač pa je obljubil, da pridejo 22. t. m. ljudje, ki bodo pretakali vino, v avtomobilu na Zavrč, kjer jih naj vsi prodajalci počakajo. No 22. t. m. pa ni bilo pretakačev, pač pa je prignal orožnik „vinskega trgovca“, ki ni nikdo drugi ko večkrat kaznovani goljuš Korper, vkleknjenega. — Obraze vinogradnikov si naj vsakdo sam naslika.

Ljutomerski okraj.

Malanedelja. V nedeljo dne 18. jul. se je naš g. župnik v svoji rani pridigi znosil nad našimi naprednimi fanti. Očital jim je namreč, da grejo namesto k večernicam v gostilne itd. Bodejo ga v oči že dalje časa posebno nekateri, ker ne ubogajo na vsak njegov migljaj, kakor so tega navajeni njegovi podrepani in ker včasih tudi njegove račune nekoliko prekrižajo. — Svetoval bi našemu župniku, da bi svojega žolča preveč ne izlival na naše fante, ampak naj pogleda rajši na se in na svoje ljudi, da vidi, kaj je naredil on in njegovi. Potem bo morda molčal! — Fantom pa želim obilo sreče v delovanju za ljudstvo in tudi poguma in vstrajnosti v istem.

Naprednjak.

Murski Sokol v Ljutomeru priredi, kakor že objavljeno, v nedeljo, dne 1. avgusta t. l. v Seršenovem logu javno telovadbo Varaždinskega in Murskega Sokola ter Varaždinskih Sokolic. — Po javni telovadbi se vrši na istem prostoru velika ljudska slavnost z raznovrstnimi zabavami kakor plesom, konkurenco lepotic, kavarno, slaščičarno itd. — Omeniti je tudi, da je obljubil svoje sodelovanje pri tej slavnosti ameriški brzofotograf. Tudi ruska kriminalna policija se je odzvala našemu povabilu ter odpošlje odposlanca, ki bode skrbel za mir in red. — Prijatelje dobre kapljice pa opozarjamo, da so oskrbele naše narodne dame svojo vinarno z najboljšimi ljutomerskimi vini. — Zvečer se zažiga umetalni ogenj. — V nedeljo vsi v Ljutomer!

Zgorelo je 22. t. m. gospodarsko poslopje in hišna streha posestniku Štelcarju v Brezju pri Sv. Juriju ob

Ščavnici. Ker je ogenj izbruhnil ponoči, ga dolgo časa nikdo ni opazil. Zgorele so tudi vse svinje, par goveje živine je že moral zaklati, a druge bodo težko okrevale. Domači so ogenj zapazili šele, ko je že gorela hišna streha in so se rešili skozi okna. Škoda je velika. Kdo je zažgal, se še ni moglo dognati.

o Letina na Murskem polju. Pšenica je letos zelo smetljiva, rž izpita. Ječmen se je dobro obnesel. Koruza in jaro žito kažeta lepo. Proso je siabo. Sadja ne bode nič. Grozdje se je do slej počasi razvijalo. Strupena rosa se še ni pokazala, pač pa je že toča hudo obdelala vinograde pod Kapelo.

o Iz Gornjega Krapja pri Ljutomeru. Utonil je 19. t. m. v Muri pri kopanju 27 letni mladenič Fr. Tomažič iz Slamnjaka. Nesrečneža še do sedaj niso našli. — Umrlo je 20. t. m. 20 letna Bernarda Babič. Bolehala je že dolgo časa na pljučnici. Bodi ji zemljica lahka!

Iz raznih krajev.

V Arjvasi bo v nedeljo ob priliki veselice gasilnega društva ustanovni zbor Ciril-Methodove družnice.

o Verska gorečnost Ivana Bozine. V nedeljo, dne 18. t. m. je prinesla babica Senekovič od Ornikovih iz Sp. Gašteraja k farni cerkvi pri Sv. Jurju v Slov. gor. h kistu sinčka. Pri tej fari pase duše — kakor mogoče znano — veliki katoliški politik Bozina. Navedena oseba obrnila se je torej do tega zastopnika božjega s prošnjo, da naj sprejme malega otroka v naročje svete katoliške cerkve. Pričakovala je, da bo ta goreči zagovornik vsega, kar je lepo in sveto, z veseljem opravil Bogu dopadajoči obred in to tem bolj ker otrok ni bil nezakonski, kakor znani Janez Roškar iz Žitence in Wagnitza. A se je ženica grdo zmotila. Osorno je zavrnil duhovnik, da zdaj (bilo je ob 1/4 12. uri dopoldne) nima časa, ker ima z devicami pevsko vajo, da naj prinesejo otroka jutri. Otroka so zanesli nato k Sv. Lenartu, kjer se je tudi krstil. Taki so politikujoči duhovniki tam, kjer bi morali enkrat izpolnjevati res njihov poklic. „Pevske vaje“ z „devicami“ imajo prednost pred božjim pravilom. Ni čuda, če se potem trudi ena ali druga taka bivša devica v potu svojega obraza sodno dokazati, da je njen otrok v zakonu spočet, če je bil tudi zakon šele šestmesečen. Ljudstvo pa vse to počenjanje gleda in bode se mu težki dvomi, kar je nam popolnoma prav.

o Orni et tutti quanti — skrbni mestni očetje. V mestu Ptuj je meseca junija razsajala davica. Očka Orni se niso dosti zmenili za to. — Umrlo je več otrok, a šol niso zaprli; prepovedali so sicer šolarjem udeležbo pri procesiji sv. Rešnjega Telesa; pa belih deklic šolaric je bilo vse polno. Pripetil se je pa eden slučaj davice na slovenski okoliški šoli, zbolela je namreč deklica, katero so pa takoj oddali v bolnišnico. Bila je že tedne ondi, pa so se slavni možje v okrajnem šol. svetu spomnili, da bi bilo dobro slov. okoliško dekliško šolo zapreti. Kaj naj si sedaj pameten človek misli? Ali je to morda sekatura?!

o V konjiškem okraju je sedaj 75 vinotočev „pod vejo“, kjer se toči lansko vino po 52 do 56 vin. Letos pričakujemo še obilnejšo trgatavo ko lani. Kam bomo z vinom?

o Otrok s šestimi prsti na obeh nogah. V sredo je pripeljal Jakob Kamplet, kočar v Šerovem (obč. Šmarje okolica) svojega 3 in pol letnega sinčka Karla v celjsko bolnišnico, kateri ima na obeh nogah po 6 prstov mesto pet. Otrok se ne more obuvati, zato ga je

pripeljal oče v Celje, da mu nepotrebna prsta odstranijo. Zanimivo, da je vseh 6 prstov nepravilno zraščeni in da je stopalo spredaj sicer nekoliko širše, da pa površen opazovalec ni mogel na prvi pogled videti, da ima Karl šest prstov.

o Proti podržavljenju meščanskih šol se je izrekel mariborski obč. svet. Predsedstvo nemškega društva mešč. učiteljev na Dunaju je namreč naprosilo vse nemške mestne obč. zastope v Avstriji, naj podpirajo njegov sklep za podržavljenje meščanskih šol v Avstriji. Obč. zastopnik Bancalari je nato predlagal v seji mariborskega obč. sveta, naj se tej prošnji iz narodnih ozirov ne ugodijo, ker bi podržavljenje mešč. šol pomenilo novo oškodovanje nemštva v Avstriji. Ne bi omenili te zadeve, ako bi ne bila živ primer za to, kako delajo Nemci z vsemi močmi na to, da bi zlasti mi Slovenci ne dobili nobenih višjih in strokovnih šol. Žal, da sedanjí tok domače naše slovenske politike naravnost mori v širokih masah ljudstva čut za potrebo višjega in strokovnega slovenskega šolstva.

o Nedostojnost. V Rogaški Slatini se mudi sedaj srbski prestolonaslednik Aleksander in mnogo odličnih hrvaških in srbskih gostov. Vkljub temu „Štajerc“ na najpodlejši način blati celo srbsko kraljevo rodbino in ves srbski narod. Zveze „Štajerčeve“ s ptujskim okrajnim glavarstvom, rogaškim okrajnim zastopom in gospodo na Slatini so znane. Čudimo se zategadelj, da vsa ta gospoda pusti mirno pisati Linhartu take nesramne napade. Ali pa to morda nemški slatinski gospodje v svoji strastni zaslepljenosti sami opravljajo ter tako skrbijo za ugled in napredek toplic?

o Vlekel je 37 letni Vincenc Osvaldella v Trstu 55 letno vdovo Antonijo Schiavoni. Stanoval je v njeni hiši, spoznal, da je petična, in pod pretvezo, da jo bo ženil, pričel z njo intimno razmerje, pri tem pa izvabil tekem časa iz nje čez 8000 K „kot posojilo“. Končno se je Schiavonki zdelo predolgo čakati na zakon in naznanila je stvar policiji, ki je Osvaldellija aretirala.

o Gospodarsko organizacijo kmetškega ljudstva na Goriškem pridno izpolnjuje kmečka stranka. V nedeljo je osnovala vinarsko in gospodarsko združenje v Vojskem, 25. t. m. osnuje enako v Št. Ferjanu.

o Kranjska deželna vinarska zadruga je bila 22. t. m. v Ljubljani ustanovljena. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo nad 60 interesentov. V imenu naprednjakov je zahteval dr. Gregor Žerjav, naj se iz druge izloči vsaka dnevna politika, naj se da tudi naprednim vinogradnikom primerno zastopstvo v odboru. — Oglasilo se je 60 članov z 253 deleži (po 20 K). Načelnikom zadruga je izvoljen posl. dr. Hočevar, njegovim namestnikom grof Barbo.

o Dokazi nemške „kulture“ v Mariboru. Za tablo trgovca Šoštarica je prišla na vrsto tabla odvetnika dr. Vladimirja Serneca. Tudi to so pomazale — menda pod zaščito znane mariborske policije — mariborske barabe v dokaz, da so sinovi „kulturnega“ nemškega naroda. Za nas Slovence je to le gotovo priporočilo!

o Na Bledu je letos jako mnogo letoviščarjev. Vsi večji hoteli so prenapolnjeni.

o Ustrelil se je bl. Pobreža pod Mariborom mariborski špediter Franc Quandest. Baje zaradi tega, ker je že dalje časa trpel na neki težki bolezní.

o Občinske volitve v Krškem se vrše 27., 28. in 29. t. m. Klerikalci upajo dobiti občino v roke, ker spada

zraven tudi več vasi, ki so jako klerikalne. Zato upamo, da se bodo tudi naprednjaki ganili.

o Štrajk v Ajdovščini. — Ravnatelj Amman strelja na delavstvo. — Delavci demolirajo tovarno. — V soboto popoldne se je vršil v Ajdovščini shod štrajkujočih delavcev. Udeležilo se ga je nad 600 delavstva. Govorili dr. Mandič, Jaklič in drugi. Delavstvo silno razburjeno. Po shodu šla množica v sprevedu pred tovarno. Vrata v strahu pozabil zapreti vrata. Množica šla pred stanovanje ravnatelja Ammana. Par otrok, ki bili zraven, vrglo kamenje v okna tovarne. Amman 6 krat ustrelil iz revolverja. Nekaj težko, več lahko ranjenih. Streljal tudi neki delovodja. Delavci nato razbili vsa okna na tovarnah in uničili razne naprave iz skladišč. Tovarna izgleda kakor demolirana. — Bilo bi prišlo še do hujšega, da nista mirila množice dr. Mandič in Jaklič.

o V Trstu so začeli Italjani hujskati zoper Slovence. Hočejo baje bojkotirati Slovence s tem, da si osnujejo svojo pralnico in tako odvzamejo slovenskim pericam v okolici delo. Nadalje bujskajo italjanske gospodinje, naj odpovedujejo slovenskim deklam in naj ne jemljejo več od okoliških Slovencev mleka. Bomo videli!

Zadnji dopisi.

Dobje pri Planini. V torek 27. tm. ob 12. uri po noči je začelo goreti pri posestniku Jakobu Gračner na Spodnjem Brezju. Zgoreli sta mu dve hiši, tri gospodarska poslopja in vsa živina; rešil je komaj golo življenje. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Zavarovan je bil za 2000 K — to pa je bila vredna samo živina. Ker je rad drugim pomagal, zato se ga toplo priporoča v podporo.

o Mozirje. Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Rečico, Mozirje in Kokarje je imela dne 25. tm. 1909. svoj redni občni zbor, na katerem so bili za nadaljno dobo izvoljeni: predsednik g. Rudolf Pevec, trgovec v Mozirju, namestnik g. Maks Turnšek, trgovec v Nazarju, tajnik g. Drago Majer, učitelj v Mozirju, blagajničarji gg. Radoslav Knaflič za Kokarje, Ivan Veit za Mozirje in Jože Štiglic za Rečico. — Pri tej priliki je nabrala gđ. Tonči Jezovnik iz Mozirja 14 K 58 v. za družbo sv. Cirila in Metoda.

o Iz Zdol pri Brežicah. Naš krajni šolski svet je sklenil v svoji jesenski seji vsled predloga načelnika Drenovca, znižati dosedanjo odškodnino za šolsko popisovanje v znesku 24 K, na 8 K, kar je zopet dokaz, kako napsprotni so naši v krajnem šolskem svetu sedeči modrijani šoli in učiteljstvu. Nadučitelj bi naj za 8 K cele 3 dni od hiše do hiše po šolskem popisovanju hodil, medtem ko nima načelnik Drenovec zdaj, ko mu ni treba več vsaki mesec opominskih listov pisati, skoraj nič opraviti, pa vendar na leto 84 K potegne, katerih pač nikakor ne zasluži. Naj le sam hodi. Za šolo pa ne stori čisto nič. Od šolske oblasti je dobil že davno ukaz, da mora šolo s potrebnimi učili oskrbeti a do sedaj še ni niti za en vinar ničesar kupil. — Zadnjič, ko je bila stavbeno-poličijska komisija tukaj, sta župan Pajdaš in načelnik Drenovec tajila, da sta napsprotnika šole, ker ju je bilo sram, da so to navzoči gospodje slišali, a slišala sta jih od gg. Černoga, Ivanuša in Pleterskega zadosti žarkih. Mi pa jima še enkrat povemo, da sta najhujša napsprotnika šole. ker sta toliko nepotrebnih rekurzov proti razširjenju šole vložila in s tem to zadevo za celih 5 let zavlekla. Pa še tudi zdaj bi se nič ne zgodilo, ko bi ne bila šolska oblast svoje odločnosti pokazala.

letelo kamenje. Res vojska v pravem pomenu besede. Največ je odnesel že imenovani Kač, ki je bil — od svojih pristašev seveda — ranjen na nosu, ki mu je bil baje odgriznjen, pa tudi na roki je dobil precejšnje poškodbe, da si je moral poiskati zdravniško pomoč. Ta K. je sprejemal že imenovane goste. Dober tek, častita gospoda! — Drugo jutro se pripelje v jedni sapi Jančič oblažit in udušit vrbenski škandal. Pa ne bo šlo! Kmalu se zopet misli vrniti. Ker pa temu gospodu kot najhujšemu klerikalnemu savinskemu agitatorju voz silno trpi, se mu pri Pergerjevi gostilni zlomi os voza in je bil Jančič že na državnih tleh. Dunajski doktor Jančič jo maha potrt nazaj v žalski farovž iskat okrepčila, rimski doktor Vraber ga tolaži, voz pa vlečejo h kovaču. — Zdaj pa hodijo orožniki po vasi in preiskujejo. O konečnem uspehu posledic glediške predstave bo govorila najbrž celjska sodnija; domači zgodovinar nam bo pa zapel „slavospev“ Šramota! To je delo kmečke zveze in njenih barantčev! Le tako naprej in kmalu pride čas, ko bode tudi črno Vrbje izpregledalo.

c V Celju so sedaj varnostne razmere take, da si Slovenec ponoči skoraj ne bo več upal na ulico, ne da bi bil oborožen od pet do glave. Da bi pa odvrgli pozornost javnosti od teh gnilih in divjaških razmer, sedaj po svojem lističu lažejo o nekih strašnih napadih Slovencev na Nemce v celjski okolici. Tako predrzno lagati znajo samo narodni janičarji!

c Dr. Korošec, baje slovenski poslanec, je v svojem zadnjem govoru v drž. zboru napadel profesorja na celjski slov. gimnaziji Jošta in mu podtikal stvari, ki bi g. profesorja seveda morale spraviti v službeno preiskavo. Brez ozira na to, da je dr. Korošec očitvidno lagal v tem svojem govoru, kar se lahko vsak čas dokaže, je samo na sebi to dejstvo, da je skušal ovaditi s svojim govorom slovenskega uradnika, že tako gnusno, da dr. Korošec ne zasluži drugega nego krepki: sram te bodi!

c V Prekopi pri Vranskem se je ustanovila v nedeljo 18. tm. ljudska knjižnica. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo lepo število Prekopljanov, zlasti mladeničev in deklet. O pomenu ljudske knjižnice in izobražbe sploh so govorili A. Jakše ter visokošolca Fr. Šlibar in Lev Brunčko. — Knjižnica ima tudi svoj pevski zbor ter priredi v nedeljo 1. avgusta vrtno veselico z godbo, petjem, igro, kegljanjem na dobitke in še marsikaj drugega. — Ker ljudstvo v Prekopi rado čita, zato je bila ustanovitev ljudske knjižnice nujno potrebna ter vlada za njo splošno zanimanje. Skrbelo se bo tudi za gospodarska in druga predavanja.

c Iz Št. Vida pri Grobelnem. Pišejo nam: Mislim sem, da je res, kar vedno naši duhovniki pravijo, da je pri „krščanskih“ mladeniških zvezah samo olikana, pobožna in res krščanska mladina, ki jo „Slov. Gosp.“ vedno tako lepo hvali. Tudi jaz sem bil tako neumen, da sem to verjel. No sedaj sem hvala bogu spoznal to krščanstvo. Neki podpredsednik krščanske mladeniške zveze se je priklatil nedolgo temu v Št. Vid v gostilno milorjubnega župana Goleža; ni še rekel „dober dan“, stopi k Goležu, ga prime za suknjo in se prav osorno zadere nad njim: No, pri kateri stranki ste pa Vi? Ali ste klerikalci ali liberalci? Gosp. Golež mu prav lepo in mirno odgovori: Hm, se ne brigam za to politiko. — Tako se ga je hotel mirno otrestiti, ker je bilo že pozno zvečer. Pa se je zmotil! Ta „krščanski mlade-

nič“ je še dolgo razsajal po gostilni, ko pa je slednjič rekel g. Goležu, da je posili — župan, tedaj vstane žena Goleževa, ki ni imela miru pri počitku, in ker je videla, da njen mož ni hotel se prepirati, pošteno pouči fantalina iz Št. Jurja kako se naj vedejo krščanski mladeniči, naj ne pijančujejo tako pozno in ne napadajo mirnih ljudi. In skoro bi ga bilo treba ven vreči. Slov. mladenič.

O isti zadevi se nam poroča z druge strani iz Št. Vida: — Pri nas klerikalci še ne mirujejo. Prišli so 11. tm. v županovo gostilno in so ga napadali. Valentin Metličar p. d. Videški, zagrižen klerikalec, je namreč pri zadnji županski volitvi „skoz padel“, čeravno se mu cede slině po županskem stolcu. V tej jezi je baje naprosil nekega Žličerja iz Šentjurja kot zabavljača in tudi dve priči je s seboj prignal, da bi mogel župana pri kaki besedi v kazen spraviti; naprošeni Žličar je zaničljivo očital županu, da je posili župan in je trdil, da ne bo dolgo. — Odišli kaplan Osterž pride skoraj vsaki teden sem, da babjeverno ljudstvo hujska; žalostno je, da taki gospodeki nimajo posla na svojih mestih, kjer so nastavljeni. Moralo se bo enkrat klerikalnim hujskačem na rep stopiti, tistemu žličjekovemu Žličjeku pa bomo že o priliki ričeta pripravili. — Kmet.

z Iz Petrovč. V nedeljo, dne 25. julija ob 10. uri zvečer se je peljal skozi vas Petrovče g. Žani Fridrich ter spal na vozu. Pred Polančevo trgovino so stali trije fantje in ga, ker je voz bil že čisto kraj ceste, povsem mirno opozorili, naj na vozu ne spi. Začel jih je nato zmerjati in par trenutkov pozneje ustrelil iz samokresa v smeri, kjer so stali fantje ter se peljal naprej. Naenkrat obrne voz, se pripelje nazaj in začne fante, držec samokres še vedno v roki, znova izzivati in jih pitati z najgršimi psokami. K sreči so bili fantje pametni. Ni se jim zdelo vredno odgovarjati na izbruhe tega človeka in tako so preprečili veliko nesrečo. Opozarjamo na ta dogodek c. kr. pravdnistvo, da bodo v prihodnje mirni ljudje varni pred nepotrebnimi napadi.

z Obesil se je na svoj god minulo nedeljo J. Dobrajc, najemnik Žličarjeve trgovine, na podstrešju. Prihodnjo jutro ga je našel g. Javornik in hitro prerezal tanko vrstico, misleč, še nesrečnejša oživet, pa je bilo že prepozno. Kaj vse ne delajo pijanost, jeza in žalost!

z Nepredvidni dečko. 10letni Franc Zupanc, sinko malega posestnika v občini Marija Gradec, se je hotel 26. tm. zjutraj peljati v Ljubljano. Na postaji v Laškem trgu pa je stal vlak, namenjen v Celje. Dečko je hitro vstopil in je šele takrat, ko se je vlak že peljal, opazil, da je v napačnem vlak. V svojem strahu je fant kar skočil z vlaka in obležal z mnogimi ranami nezavesten pri prog. Prepeljali so ga s prihodnjim vlakom v Celje, kjer so ga zanesli v bolnišnico.

z Zmešalo se je gostilničarju Boštjanu Medvedu v Verpetu pri Frankolovem. Spravili so ga v Gradec.

o Velika narodna slavnost v Celju. Kakor se nam poroča, se bo vršila koncem avgusta oziroma začetkom septembra v vseh prostorih Narodnega doma velika narodna slavnost v prid Ciril-Methodovi družbi in Zvezi narodnih društev.

z Vzor celjskega nemškutarja je mizar Pernovšek v Studenčnih ulicah. Vkljub temu, da živi izključno od slovenskih strank v okolici in dobiva celo delo pri šolskih stavbah v slovenskih vaseh (!), je mož celo tako predrzen, da trdi, „če bi moral živeti od bin-dišarjev“, bi crknil“. Kaj kmetje v

okolici niso morda Slovenci? Zdi se nam, gospodine Pernovšek, ali kakor se pišete sedaj, ko ste zatajili svojo narodnost, Pernovšček, da bi „crknili“, če bi vas celjski nemškutarji vzdrževali.

z Iz Dramelj pri Celju. Zopet so nam priredili člani naše nove Ciril-Methodove podružnice v nedeljo 18. t. m. prijetno zabavo. Dasi smo pogrešali nekaj starejših mož, bilo je pa tem več mladine, ki je z velikim zanimanjem sledila izurjenim domačim igralcem, ki so v tem kratkem času pokazali, kaj zmore dobra volja in kaj se da tudi v naših vaseh doseči z domačimi močmi, ako se ne strašimo v začetku ovir in truda. Potovalni učitelj Ciril-Methodove družbe je kratko govoril o pomenu takih prireditvev, ki naj služijo v zabavo, razvedrilo in pouk, ki naj navaja ljudi k lepšemu in boljšemu. V tem leži ves veliki vzgojni pomen naših domačih slovenskih vesellic. Delavni podružnici v Dramljah kličemo: le tako naprej in zopet kmalu na svidenje!

o Kaznovano ovajanje učiteljstva. Z naraščanjem moči naših klerikalcev naraščajo tudi ovadbe proti narodnemu učiteljstvu. Gotove klerikalne glave se ne sramujejo ovajati učiteljstva pri okr. glavarstvih, okr. in dež. šol. svetu. Največkrat se ponavljata pritožba, da je dotičen učitelj strasten agitator narodne stranke. — Treba biti narodnemu učitelju samo toliko značajnim, da brani šolo pred klerikalno samovoljnostjo in da ni bojazljivec, ki zataji svoje politično prepričanje — pa že romajo ovadbe v Gradec. Pred celjskim okrajnim sodiščem (sodnik svetnik dež. sodišča dr. Erhatic) se je obravnaval zanimiv tozadeven slučaj. Priobčili smo svoječasno ovadbo, katero sta vložila petrovški župan Koren in F. E. Fridrich iz Kasaz proti nadučitelju Slancu v Petrovčah. Očitala se mu je strastna agitacija pri deželnoz. volitvah (dasi je takrat dva meseca težko bolan ležal v postelji), sklicevanje političnih sestankov v šoli itd. Ker g. nadučitelju Slancu take ovadbe naravno radi šolskih oblasti ne morejo biti ravnodušne, je vložil proti Korenu in Fridrichu tožbo. Prvi se je poravnal, proti zadnjemu se je vršila 23. t. m. obravnava. Nastopil je dokaz resnice, kateri pa se je popolnoma ponesrečil in je bil obsojen na globo K 25 in stroške. Tako nizka kazen se mu je določila, ker je g. Slanc sam prosil, da se mu ne odmeri visoke kazni. Upamo, da bode gospod Fridrich se nekoliko spametoval in ne bo v svojem slepem sovraštvu nadaljeval divje gonje. G. Slanca je zastopal g. dr. Vek. Kukovec. Neustrašenemu in vstrajnemu g. nadučitelju privoščimo iz srca zaslužen zadoščenje!

z Iz Celja. Jezikovne razmere pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju so zares od dne do dne slabše in so že naravnost neznosne. Kdor si pogleda uradno tablo v veži c. kr. okrajnega glavarstva, takoj opazi, da so skoraj vsi razglasi nemški in sicer taki razglasi, ki so vendar v prvi vrsti za slovensko ljudstvo, ne pa morebiti za celjske meščane. To je naravnost nesmiselno. Bilo bi bolje, da si gospodje sploh prihranijo ta trud in ničesar ne objavijo. Tako je na treh oklicih razglašeno, da se zaradi živinske kuge ne sme živina uvažati na Štajersko iz Krškega, Kočevja in Hrvatskega. Na 4. nemškem razglasilu se slovenskemu ljudstvu naznanja tarifa, na podlagi katere se od države vrača škoda posestnikom, ki se jim je v slučaju preteče živinske kuge po uradnem naročilu morala živina zaklati. Ta razglas je podpisal slavni celjski dr. Zoffal in je poleg njegovega imena pritisnjen seveda nemški uradni pečat. Konečno se v

dveh drugih oklicih dvema slovenskima stankama naznanja, da se jima znanprej odreka dosedanja postayna olajšava vojaške službe. Ali kdo razume, kar se pove v razglasih, to je gospodom deveta briga. Da bi kak slovenski kmet morebiti uvažal iz prepovedanih krajev živino, ker nemškega razglasa ni razumel in ga ni mogel brati, ter bi bil kaznovan, kaj je to mar nemškemu birokratu? Zares daleč smo prišli v naši Avstriji.

z Za sveto bisago. Po celjski okolici nadleguje neznan človek po gostilnah ljudi z lističi, na katerih je natisnjena neka molitev ter jih v „imenu Kristusovem“ prodaja po 8 in pa po 4 vin.

o Pri volitvah v okrajno bolniško blagajno v Laškem trgu so zmagali z malo večino nemškutarji — Govori se, da po zaslugi dveh „zavednih“ Slovencev iz Hrastnika in Trbovelj.

o Iz Trbovelj. Minoli teden so prebili iz rudnika na novi kolodvor za nalaganje premoga vodeči „savski predor“. — Delo je izvršila graška tvrdka Ways, Westermann & tt. Novi predor ima namen, da se bode dovažal po njem premož naravnost iz rudnika na kolodvor. Dolg je 1.700 met. Severni konec leži 100 m. pod zemljo in je zvezan s površino zemlje s posebnim predorom. Pri južnem koncu predora se bode postavila velika železna lopa, katero sedaj stavijo. S pomočjo predora in priprav na novem premogovem kolodvoru bode mogoče vsak dan naložiti do 400 železniških voz premoga.

† Franc Hrašovec. Kdo ga ne pozna, očeta graških Slovencev, moža, ki je do svoje smrti ohranil v svojem srcu kakor malokdo mladeniško navdušenje za slovenski rod in jezik, moža, ki je vzgojil 6 sinov in 2 hčere v vzornem narodnem duhu, moža, v katerem hiši se je — tudi ko je bival med Nemci — govorilo vedno samo slovensko, moža, ki je bil za graške Slovence res pravi oče in duša njihovega narodnega življenja? ki je tudi kot sodnik bil vedno zaveden Slovenec? Ki je podpiral vsa obče narodna in dijaška društva? Ki je s solzami v očeh poslušal našo pesem in slovenske govore? Ki je bil krušni oče slovenskega dijaštva? — Pozna ga skoro vsak; vsaj po imenu. Ta mož, rojen 31. avg. 1821 v Berkovcih župnije sv. Juri ob Šč., je bil po dovršenih študijah sodnik v raznih krajih (Gor. Radgona, Celje, Gornjigrad, Ormož, Brežice, nazadnje med Nemci na Koroškem). Po 40 letnem službovanju je l. 1889 stopil v pokoj in se za stalno naselil v Gradcu. Sedaj je dne 25 tm. po večmesečni bolezni 88 l. star umrl. Vzor-možu in značajnemu narodnjaku bodi lahka zemljica!

Brežiški okraj.

b Železno nad Podsredo. (Marsikaj. Če prebiramo ptujskega „Štajerca“, ki živi od podpore „südmärke“ in „šulferajna“ in kojega glavni stebri so pek Ornič, odvetnik dr. Plachky, dr. Delpin itd. — ne moremo se načuditi, kako je mogoče, da ta list tako nesramno grdo piše in blati vsakega, ki dela na to, da se ljudstvu vendar enkrat odprejo oči, da spozna svoje prave prijatelje, tiste, ki so zares iz kmeta in bočejo zastaviti vse svoje moči, da se kmet povzdigne na stopnjo spoznanja svoje vrednosti in svoje moči. — Hitro pa nam postanejo ti dopisi jasni, ako pomislimo, da se zbirajo, kakor nam je to tudi sodnija dokazala, okrog tega zamazanega glasila Judežev Iškarijotov v prvi vrsti sleparji moilci in tati. Blatili bi radi

našo slovensko čast in jo okužili s svojim smrdljivim strupom. Če dalje pomislimo, da se zbirajo okrog „Štajerca“ razni bivši anarhisti, komiji, ki so dne 13. septembra l. l. mirne Slovence v Ptujju pretepali s palicami, jih pobijali s kamenjem in ometavali z gnilimi jajci. — Če torej le malo pomislimo, ne bomo se več čudili, zakaj „Štajerc“ tako nesramno piše; — saj se to tudi lahko godi, ker imajo mariborski porotniki v takih stvareh vedno dvojno mero. — Vsakemu bodi geslo: „Ta nesramni list moramo med seboj zatreti!“ — Razširjajmo med ljudstvo naše napredne liste! S tem, da bo ljudstvo prebiralo naše napredne liste, bo se mu bistril razum, ker bo videlo, kako delajo neustrašeno drugod in kako napredujejo. — Dajmo ljudstvu luč, svetimo mu skrbno in zadovoljna bodo naša srca v poznih letih, bomo gledali sadove svojega dela! — V roke „Narodni Dnevnik in „Narodni List“ in krepko naprej! — Pozdravlja vas Vaš: Josip.

b Kapela. Po naših travnikih se vedno bolj razpreda neka plazéča se rastlina po domače „bradavičjek“ imenovana. Cilenšek jo imenuje ostra homulica ali bradavičnjak. (lat. = sedum-acre, nem. = scharfe Fellhenne, scharfer Mauerpfeffer.) Cvete od rožnika do vel. srpana. Je plevel in zaduši vsako drugo rast. Okusa je žgočega in ostrega, povžita deluje kot strup ter sili k bluvanju in povzroča drisko. Posečeno zelišče ni nevarno. Vse to čitamo v knjigah, a nikjer se nas ne podučijo, kako da je treba to rastlino zatirati, iztrebiti. Vničiti pa nam hoče sčasoma vse travnike. Poskusili smo že več sredstev, da uničimo rastlino, a ni se nam do sedaj še posrečilo. Obračamo se torej s prošnjo do kmetijskih strokovnjakov, naj nam oni povedo, kako so se oni uspešno ubranili tega zla. Priobčijo pa naj to v „Narodnem Listu“, za kar jim bo hvaležen slednji Kapelčan.

b V Sevnici se je po preteku 15 let vršil občni zbor tamošnje Ciril-Methodove podružnice. Izvoljeni so v novi odbor delavni možje, katerih imena nam jamčijo, da bo podružnica tudi delala. Predsednik je g. notar Korber.

Podsreda. Pod tem naslovom se zaganja v „resnicoljubnem“ „Sl. Gosp.“ nam znani dopisnik ves penast v „Nar. List“ in v njegove dopisnike. Naši dopisi so klerikalčke strašno spekli; le bodi dopisunče hvaležen g. uredniku „Nar. Lista“, da je že več dopisov glede tebe vrgel v koš, kakor pišeš sam. Dolžiš me, da sem jaz podpisani dopisnik baje „grdih, lažljivih dopisov N. L. iz Podsrede“. Vedi pa, ako me še nadalje kaj takega dolžiš, bom prijel za pero in takrat boš videl, da znam jaz tudi pisati... Na dopis odgovarjam le na kratko. Na tvoja štiri vprašanja bo pa, mislim, odgovoril dopisnik „N. L.“ sam. — Mi se borimo za resnico in pravico ter pobijamo one, ki so zatajili glavni nauk Krista Jezusa: „Ljubite se med seboj!“ Vojujemo proti onim, ki niso krotki in od srca ponižni, kakor je bil Krist, nego ošabni, vladželjni, besnomaščevalni in sovražniki vsake svobode! Vojujemo se proti onim, ki trdijo, da so namestniki onega, ki je dejal, da njegovo „kraljestvo ni od tega sveta“, ki je bežal, ko so mu hoteli posaditi na glavo kraljevsko posvetno krono! Mi hočemo nadalje, naj bodo duhovniki v svojem življenju kakor njihov gospod, ki je spoštoval tuje nazore, ki je ukazoval izpolnovati in sam izpolnoval židovske verske naredbe ter učil: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega!“ — Naša bojevita duhovščina noče poznati ljubezni in odpuščenja, ona ne moli za svoje nasprotnike, nego preklinja in ugonablja osebe drugih misli

in celo „liberalnim“ ženskam ne prizanaša v slepi svoji strasti! Mi se vojujemo proti onim, ki razsajajo po leci, za kar se seveda nihče ne zmeni! Mi se vojujemo proti onim, ki se hočejo maščevati nad „liberalci“ [s tem, da letos ni hotel g. Vanpotič posoditi cerkvenih možnarjev v kraje (Železno), kjer so volili z — z — našo stranko!]. Mi se ravnamo po visokem zgledu njega, ki je z vrvenimi vozli ogorčen pognal one predrzne in brezbožne kramarje, ki so hoteli napraviti iz templja trgovsko borzo in torišče barantačev! „Dajte Bogu, kar je božjega!“ je učil Krist in zategadelj zahtevamo tudi mi, da bodi božja hiša samo svetišče Gospoda! Naše cerkve ne smejo ostati agitacijski lokali — naša duhovščina ne sme biti tolpa političnih agentov! Borimo se nadalje proti onim, ki strašijo v spovednicah, kakor stare mamice poredne paglavce s „parkeljnom“ — osebe, ki čitajo oz. pišejo v „Nar. List“ z večnim pogubljenjem! — Minuli mesec je šlo neko dekle k spovedi. Prava spoved je bila prav kračka in tiha. A kmalu je jel spovednik rohneti, da so čuli daleč daleč ljudje: bilo je govora o „Narodnem Listu“. Ubogo dekle je povedalo resnico, da bere ta list, na kar jo je spovednik začel strašiti z — večnim pogubljenjem. Vojujemo se proti onim, ki hočejo s silo izvabiti vso mladino v svoja „katoliška“ izobraževalna (?) društva. Vojujemo se tudi proti onim, ki vsled „preobilega“ dela ne nančijo šolskih otrok krščanskega nauka dovolj! Posledica je, da otroci pri kanonični izkušnji slabo odgovarjajo. Da, da, vera peša! — Če torej le malo kritikujemo počenjanje grabežljivih klerikalcev, to vendar niso „strasti polni osebni napadi“! Pišeš, da gojimo medsebojno sovražstvo. Ljuba dušica, le primi se za svoj nos! — G. Vanpotiču nisem podtikal nikoli nenravnih stvari, zategadelj na tretje vprašanje ne odgovarjam! — O značajih še govorimo! — Dobro vem, da bo sledil drugi napad v „Sl. Gosp.“, a že sedaj povem, da se ne bom spuščal v polemiko z ljudmi, katerim je častikraja in obrekovanje vsakdanje delo, in ker vsakdo ve, s čim so „Gospodarjevi“ predali napolnjeni. Obžalujem, da moram svojo čast braniti nasproti ljudem, ki pojo po „pušenšakih“ pričo mladih kmetijskih deklet „okrogle“ pesmi, v žepu pa nosijo brevir!

Josip Planinc, junior,
Železno nad Podsredo, dne 24. jul. 1909.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Mariborski okraj.

m Iz Maribora. (Narodne gostilne.) Malo je v Mariboru gostiln ki bi bile na narodnem stališču. Če je tudi gostilničar Slovenec, in obiskujejo tudi Slovenci gostilno, si vendar ne upa na dan s slovenskimi časniki, češ, da bi si s tem odgnal nemške goste. „Samo od Slovencev ne morem živeti,“ s takimi in enakimi frazami se izgovarjajo drugače zavedni možje, če jih opominjaš na njihovo narodno dolžnost. — Kot dober izgled naj bi bila takim neodločnežem gostilna „Pri pošti“ nasproti glavnemu kolodvoru v Mariboru. Tam se občuje slovensko, tam so na razpolago slovenski časniki, in vse to ne moti nemških gostov, katerim je dobra postrežba glavna stvar. Da se tam Slovenci prosto gibljejo, spričuje nabiralnik družbo sv. Cirila in Metoda, ki donaša na mesec po 15 do 20 kron. — Mi smo za to gospej Medenovi, posebno pa gospici Marici iz srca hvaležni, in bi bilo le želiti,

da bi to posnemali tudi drugi slovenski gostilničarji v Mariboru.

m Iz Maribora. Darila za družbo sv. Cirila in Metoda: nabral mariborski „Sokol“ pri kresu dne 4. julija pri sv. Urbanu 30 K 52 v. Poravnava v kazenski zadevi g. Cafuta proti gosp. Bohaku po g. dr. Rozini 10 K. Družba v „Narodni kavarni“ v Laznici pri Mariboru nabrala 1 K 35 v.

m Marija Snežna. — Zgodovinsko društvo v Mariboru je priredilo dne 18. tm. pri Mariji Snežni javno predavanje. Predaval je prof. g. G. Majcen o zgodovini Velke in Marije Snežne. Tudi so bili iz Maribora pevci. Vsa prireditve je krasno uspela. Iz hiš so vihrale trobojnice. Predavanje je gotovo ljudem vcepilo ljubezen do rodne grude in materinega jezika. — Pevci iz Maribora pod vodstvom g. Ašiča so zapeli več krasnih pesmij. Nek kmet je rekel, „pojejo pa kakor škrljančki.“ Takšne prireditve imajo na meji uspeh; želimo si jih še več. Ako bi bili gg. pevci voljni bi si jih želeli še v nek obmejni kraj. Čudimo se le, da je zgodovinsko društvo naznanilo pregavanje samo v „Slov. Gosp.“

d Požar. V Koreni pri Sv. Barbari pri Mariboru je požar uničil županu Franu Šabedru veliko gospodarsko poslopje; škode čez 2000 K, pokrito je z zavarovalnino na polovico.

o Kaznovani volilni agitator. — Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bil obsojen kaplan Mihael Kristovič iz Ribnice na Poh. na 50 K globe, ker je napisal nekemu velilcu, ki ne zna ne čitati ne pisati brez njegove vednosti klerikalnega kandidata dr. Verstovška.

o Eksplozija v Sl. Bistrici. Poročali smo, da se je 23. marca v smodniškem skladišču trg. Stigerja v Slov. Bistrici vnel smodnik in napravil veliko škodo. Raztrgalo je tudi jednega učenca, dvoje ljudi ranilo in dvoje ubilo. Trgovec Stiger je bil pri sodnijski obravnavi v Mariboru obsojen na 30 K, ker je imel preveliko zalogo smodnika, v ostalem pa — oproščen.

a Skrajna surovost. V nedeljo sta gnala policaja v Slov. Bistrici v občinski zapor nekega pijanca. Pri tem pa sta ravnala z njim kakor z živino, vklenila sta ga, vrgla kot kladno na voziček za smeti in tako vozila, da je padel na tla. Svala sta ga, zopet naložila, a tako, da mu je visela glava navzdol. Ljudje, ki nimajo nič proti temu, da se razgrajajoče pijance po zaslužnju vtakne v luknjo in kaznuje, so se kar zgražali nad tako živinsko surovostjo, katero je še podžigalo dejstvo, da je bil nesrečnik slovenski okoličan. Ako se z živino grdo ravna, je krivec kaznovan; s človekom pa, če je tudi pijan, sme kakšen surov policaj res vse počenjati?

z Hočka mlekarja se zelo lepo razvija. Koncem l. 1907 je štela 97 članov, sedaj jih šteje 192. Mlekarja si namerava še letos zgraditi lastno, veliko in moderno poslopje. Kakor je videti, je postalo to podjetje važen činitelj v gospodarskem življenju hočkih slovenskih kmetov. Mlekarja je v nemških rokah. Slovenci ustanovljamo samo posojilnice.

z Sokolska slavnost v Rušah. Opozarjamo vnovič na veliko sokolsko slavnost, združeno z veliko ljudsko veselico, vršečo se dne 8. avgusta t. l. v Rušah pri Mariboru. Mariborskemu Sokolu je obljubilo svoje sodelovanje pri tej slavnosti že mnogo spodnještajerskih sokolskih društev, ki bodo vsa nastopila s svojimi izbranimi vajami na orodju in prostimi vajami.

z Iz Framu. 16. t. m. so našli v Loki mrtvega postopača in pijanca Janeza Sveteja, starega 50 let. — Dne 17. t. m. je bila v gozdu povožena vi-

ničarka Marija Veronik. Kolo težko naloženega voza ji je teklo čez trebuh. Dobila je tako težke poškodbe, da je v 3 urah umrla.

a Zopet nekaj nemške kulture v Mariboru. Trgovcu J. N. Šoštaricu, koji otvori ta teden na glavnem trgu manufakturno trgovino, so neki nemški fakini pomazali slovenske napise s črno oljnato barvo. Mislili smo, da bode po zadnjih pobijanjih vendar nekaj miru, ker se je nekaj teh ptičkov kaznovalo, ali ravno nasprotno. Ta nemška druhal postaja vedno nesramnejša. Ker je pa ta trgovina manufakturne stroke prva v Mariboru, ki si upa imeti slovenske napise, priporočamo jo slavnemu slovenskemu občinstvu tembolj, ker na ta način med Nemci nima pričakovati odjemalcev. Upamo, da se bodo Slovenci začeli enkrat bolj zavedati svoje narodnosti in izogibali nam nasprotnih trgovin.

Slovenjegraški okraj.

s Delovanje za kmeta. O tem poglavju klerikalne politike bomo v prihodnji številki napisali zanimive podatke iz Marenberka in Slov. Gradca. Osvetliti hočemo delovanje ljubljanske klerikalne zadružne zveze, ki ima v Mariboru podružnico pod vodstvom znanih „poštenjakov“ Pušenjaka, Verstovška itd., v „korist“ kmetkega ljudstva. Naj ljudstvo vidi, kaki zločini se pod krinko vere gode nad našim kmečkim gospodarstvom!

d V Vuzenici je nastal dne 26. jul. popoldne velik gozdni požar. Od letečih isker tovrnega vlaka se je vnela trava in goščava nad spodnjim trgovom: plamen je hipoma rastele in se širil naprej; bati se je bilo, da gre celo še „Cokelburg“ v zrak. Toda skrbnost železniškega čuvaja je opazila pravočasno pretečo nevarnost in, prej ko je poteklo pol ure, zbralo se je pol trga na licu mesta, da ali uduši ogenj ali pa ga saj omeji. In vsestranskemu sodelovanju z očmi in rokami se je zahvaliti, da se je prav za prav le nekaj arov gozdne zemlje ožgalo in nekaj lepih dreves posušilo. Škoda se ne da ceniti.

s Woschnagg — Aistrich. Pri zadnjih volitvah v deželni zbor je za skupino nemških mest Celje—Šoštanj—Brežice bil nemški kandidat tovarnar Hans Woschnagg iz Šoštanja. Naše časopisje mu je takrat odločno povedalo, da je narodni odpadnik, da je bil svoj čas član Sokola v Mozirju in čitalnice v Šoštanju. Isto mu je očital takrat tudi celjski mestni učitelj Aistrich, ki je sicer tudi baje v Šmartnu pri Šaleku rojen, pa hoče biti vsekakor večji Nемеc kakor Woschnagg. No sedaj je vendar Woschnagg našel pogum, da je Aistricha tožil zaradi razžaljenja časti in 22. tm. je bila prva obravnava v Celju; bila je pa preložena, da se zaslišijo nove priče. Zanimiva je bila pri tej obravnavi izpovedba Woschnagovega zastopnika dr. Mravlagu, da je mozirski trgovec Rudolf Pevec dal Woschnaggu pismeno izjavo, da (Woschnagg) ni in da ni bil nikdar član mozirskega Sokola. Vsekakor čudno!

z Iz Šoštanja. 26. tm. je bila pri šoštanjskem sodišču (sodnik dr. Dijak) javna dražba Ivan Vošnjakove tovarne za usnje in njegovih posestev. Razun neke majhne hišice v Šoštanju (okrog 4000 kron) in neke druge majhne gozdne parcele (okrog 200 kron) je vse izdražbala slovenska šoštanjska posojilnica za okroglo 150.000 K. Samo za tovarno je dala 100.000 K. S tem je zadeva za šoštanjsko posojilnico ugodno rešena.

Razširjajte Narodni list!

Novice iz slovenskih krajev.

o Nihče noče umreti. V občini Poreč že dolgo nihče ni umrl. Ker grobokop ni imel vsled tega nobenega zasluzka, mu je morala občina dati večjo vsoto.

a Moža je hotela umoriti 50 letna Helena Brišček v Trstu, žena vratarja Južne železnice Mat. Briščeka, ki je pa že 10 let živela ločena od moža. Počakala ga je skrita v vrtu južne železnice in ustrelila nanj iz revolverja. Zadelala ga je v zatilnik. Mož se je hitro obrnil in jo s palico udaril po glavi. Oba sta v bolnišnici. Tožila sta se zadnji čas zaradi prevzitka, ki ga je ona zahtevala.

v Slovenska slavnost — v seneli bajonetov. V nedeljo je priredila C.-M. podružnica v Borovljah ob priliki občnega zbora veselico pred vrati danes nemškutarskih Borovelj, ki so pa bile še pred 30 leti slovenske, — na Dobravi. Nemškutarji so od vsestrani najeli polno fakinaže, ki je tulila okrog veselicega prostora kakor besna, in hotela vdrti celo v vrt sam, a so jo razgnali orožniki, ko so ves čas stražili vrt. Razni govorniki, posebno dr. Oblak in jur. Čemer sta slikala položaj koroških Slovencev in njihovo težko boj. Povdarjalo se je: Borovlje so bile in bodo zopet slovenske.

a 2000 letna laška kultura se menda zrcali v stavku, ki ga je nek laški pobalin napisal v kopališču g. Postogna v Miljah, seveda v blagoslavni laščini: Guerra ali Slavi! uccidere uno Sloveno non e delitto. (Boj Slovanom! ubiti Slovanca ni zločin!)

z Nova planinska koča se otvori dne 1. avgusta 1909. na Koritnici pod Mangartom.

z Ustanovitev obrtnega sodišča v Ljubljani je odredilo pravosodno ministerstvo v sporazumljenju s trgovinskim in finančnim ministerstvom v odloku z dne 15. julija.

z Deželno vinarsko zadrugo za Kranjsko si je popolnoma prilastila klerikalna stranka. V pravilih je že določba, ki omogočuje kakšenkoli vpliv malega kmeta-vinogradnika v zadrugi, pač pa daje vso oblast v roke kapitalistom in denarnim zavodom, — določba: do 50 deležev ima vsak delež po en glas. Ubogi kmet bode spravi komaj 20 kron za en delež, klerikalne posojilnice pa bodo pokupile po 50 deležev. Tako je zasigurana nadvlada

duhovščine nad kmetom. — V odbor niso izvolili niti enega slovenskega naprednega vinogradnika, pač pa Nemca grofa Barbota. Brez pripombe.

z Potok ponilnil. „Rd. Pr.“ poroča: Višnica, ki teče mimo Zatičine čez Mrzlo Polje v Krko, je propadla v podzemeljski jami. Če ne bi bil ostal drugi rokav, bi bila to velikanska katastrofa za ves kraj, ki nima druge vode za pijačo, ne za gospodarstvo. Višnica žene sedem mlinov, ki si sedaj z drugim rokavom le deloma malo pomagajo. Kolikor se more presoditi, je pod zemljo zelo velika jama. Opomniti je treba, da se je to zgodilo že dne 8. t. m. in sicer ponoči, a komisija pojde šele v pondeljek, 26. t. m. da, dožene, kaj je in kaj bo treba storiti.

d V mestni bolnišnici v Trstu so prišli na sled raznim tatvinam. Bolniške postrežnice so kradle jajca, mleko, piščance, pečenke, gnjati itd. Lepe razmere!

d Na Goriškem se že prikazujejo vsa znamenja najhujšega volilnega boja. Na duhovniški strani se je že začelo pridno delo z nevarnostjo za vero, z razporoko in z — vinom.

Na Triglav sta plezala 22. t. m. po takozvani severni steni, po največji strmini, dunajska učitelja Gleichinger in Lass. Temu je spodrsnilo in padel je 25 m globoko ter obtičal z vrvo nad strašnim prepadom. Tam je umrl. Gleichinger je bil sicer tudi poškodovan, a se je rešil. Lassovo truplo so šele minoli pondeljek mogli spraviti iznad prepada in so ga pokopali v Mojstrani. — Kako nepremišljeno ljudje tvegajo svoje življenje!

Razne novosti.

a Velik požar. V občini Szepes-Sümege je izbruhnil dne 24. t. m. požar, ki je uničil vsled vetrov v kratkem času 60 hiš s cerkvijo in šolo vred. Jeden mož in jeden otrok sta našla v plamenih smrt. Škoda znaša pol milijona kron.

o Šolski uspehi pri nezakonskih otrocih. Glasov poročila, katero je napisal Nemeč Delitzsch, je pokazalo tozadevno preiskovanje v nemškem mestu Plauen sledeči uspeh: Med 14.184 šolarji je bilo 559 ali 4% nezakonskih. Cenziranje pe nadarjenosti je bilo pri 8 zelo dobro, pri 211 dobro, pri 333 zadovoljivo in le pri 7 nezadovoljivo. Ravnotako se je pokazalo, da je obnašanje in pridnost največ teh otrok popolnoma zadovoljivo. Telesno zane-marjenih je bilo 28, bolehavih 61. Te

številke so pokazale, da stoje nezakonski otroci mesta Plauen kar se tiče nadarjenosti, pridnosti, uspehov v šoli in zdravja višje ko zakonski. To je presenetljivo dejstvo, ki zasluži natančnejšega raziskovanja.

Poljube dobiti — ali deliti. Da ni vsejedno, če človek poljube dobi — ali del, je dokazala pred kratkim razsodba trgovskoobrtne sodišča na Dunaju. V neki prevoznici trgovini je zgubil višji knjigovodja službo, in sicer mahoma, ker je trdil lastnik, da poljublja dekleta v pisarni. Knjigovodja je rekel, da to ni res in je tožil za odškodnino. Razprava je v istini doglala, da on ni poljubljal deklet, temveč da so te poljubljal njega. Tvrdba je pravdo zgubila in knjigovodja je dobil svojo plačo za postavni odpovedni rok.

v Najstarejši katoliški duhovnik sveta, dekan Stanislav Mahurski v Lissovem (okrožje Kulm na Pruskem) je umrl v starosti 102 let.

v Pobegnil je z Dunaja 28. letni oženjeni knjigovodja Ad. Hajek s svojo ljubimko 43 letno Franciško Pruwüller in vzpel s seboj doto svoje žene 100.000 kron.

Listnica uredništva.

Sv. Bo fenk pri S., Silvnica pri C. Kar pride šele v sredo, ni mogoče več, če je daljša stvar. Pride prihodnjič! Sv. Barbara p. M.: Ravnotako! Pride! Sicer je danes kratko! Šmartne v R. d.: Enako! Danes pa kratko! — Okonina: Naznanite nam svoje ime. Potem se objavi! Sicer ne! —

Vsem cenj. dopisnikom: Piši vsakdo s črnilom! Piši vsakdo samo na eno stran lista!

Loterijske številke.

Gradec, 24. julija 1909: 50, 22, 76, 68, 15.
Dunaj, " " " 2, 20, 17, 25, 68.

Lepa hiša,

v sredi trga, tik nove šole, pripravna za manjšo trgovino, mesarijo, gostilno ali kako drugo obrt, se iz proste roke proda. Pojasnila daje posestnica **Marlja Napotnik**, St. Jur ob južni železnici. 71 8-3

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K. Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalogo veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodajam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje rjavo ali črno, galoširane, z žrebli v podplatih, najelegantnejše in najnovejše fazono. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošljal se po poštne povzetju. S. Urbach, Krakov šte. 126. Zamena dovoljena tudi denar nazaj!

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v St. Jurju ob j. ž.

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje.**

Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos.

Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v,

po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi

„Petit manuel d' economie

pratique“, uredil dr. Vekoslav

Kukovec (160 strani). Cena

1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. draštvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštne.

Poštne hran. račun št. 54.366.

Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vlozne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odtaguje vlagatelj, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnice in čresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.

Narodna dolžnost vsake slovenske gospodinje je, da zahteva v vsaki trgovini le izborno

z znamko „tiger“

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer** v Spodnji Hudinji pri Celju — pošta Celje.

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m po 36 v
Slovensko platno	" " 40 "
Savinsko platno	" " 44 "
Vojaško platno	" " 46 "
Domestik platno	" " 48 "
Gorsko platno	" " 60 "
Istrija tkanina	" " 54 "
Holandska tkanina	" " 60 "

Vzorci zastoj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Mladenič

19 let star, ki obvlada popolnoma slovensčino v besedi in pisavi, zmožen nemščine, z lepo pisavo (sedaj dopisnik raznih listov, odločen prista "Narodne stranke") želi v odvetniški ali drugi pisarni kake primerne

službe kot pisarniški začetnik

eventuelno tudi v drugi stroki. Ker ima silno veselje do učenja, mu je najljubše mesto, kjer bi si še kaj priučil. Vstopi lahko takoj, ev. 1. sept. t. l. Cenj, dopisi se naj blag. nasloviti: Josip Planinc jun., Podsreda, Štaj., ozir. pod šifro "Pisar" na "Nar. list" v Celju.

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov "Vedno mlad" plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena skatija štiri krono.
2. Vitkov "Mucin", stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vittek & Co., Praga H.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Mizarski učenec in pomočnik

sprejmeta se pod ugodnimi pogoji pri Juriju Sinkoviču, mizarski mojster v Celju, Breg št. 14.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obnava za moške, ženske in otroke; tudi turistovske čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,

Gospodarska ulica št. 6 v Celju.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme v trgovino mešanega blaga

Miha Serne, Ruše.

200 kg čistega, garantiranega in izmetanega

medu

(Schleuderhonig)

ima na prodaj Jernej Mikolič v Žetalah pri Rogatcu. — Pri večjih naročitvah cena 1 K 20 vin.

Natakarico

se išče za Notranjsko, na račun. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb naj se pošljejo pod „L. S. 121“ na upravnitvo tega lista.

Odvetnik dr. Ivan Fermevc

uljudno naznanja, da otvori s 1. avgustom 1909 svojo odvetniško pisarno

v Ptujju, v hiši zdravnika gospoda dr. Bela Stuhca.

Najboljše mlatilnice

za rabo na roke, gepelj in vodno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino 'Merkur', P. Majdič, Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obratno pošto zastoj in franko.

Največja in najcenejša izber

zoročnik

in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

prstanov

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si moje velikanske zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in steklenih ur, budilk, verižic, toplemerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

9 52-28

Rafael Salmič
v Celju, 'Narodni dom'.

Prosim obiščite mojo trgovino in oglejte si bogato izbero različnih poljedelskih strojev, posebno

mlatilnice

čistilnice, sadne in grozdne mline, katere zaradi velikanske zaloge prodajam letos po znižanih cenah.

Najboljša umetna gnojila za ajdo so v zalogi.

Velespoštovaje:

Trgovina z železnino 'Merkur', P. Majdič, Celje

V najem se odda hiša

oddaljena 5 minut od železniške postaje Ponikva ob ob juž. železnici. Hiša stoji tik okrajne ceste, vrejena s tremi sobami, kuhinjo, s štedilnikom ter z eno kletjo. Primerna za vpokojenega uradnika. — Lep razgled po savinski dolini. Splošna želja je, da bi se nastanil zdravnik v tem kraju, ker je v nujni sili zdravilna pomoč zelo oddaljena, občina in fara pa velika in razširjena. Natančnejša pojasnila daje **Franc Podgoršek** na Ponikvi ob j. ž. št. 16.

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klij

(kij) priznana in strokovno preizkušena najboljši.

Karbolinej

prve vrste.

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega klij.

Zahtevajte cenike!

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gl. 250

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno, doča in točno regul. z pisмено 3 letno tovarniško garancijo. 1 ameriška zlata-double verižica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura mansetni, ovrtniški in prsni gumbi. 1 amerik. žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata, barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna kravatsna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, sadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemonp iz usnja, 1 par amerik. bontonov z imit. dragulji, 1 at. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovrtni ali lasni kolir iz pristnih orientalskih biservov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gl. 250. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprej plačilu (tudi v znakih) pri **S. Urbachu**, svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne demar brez odloga, torej vsak riziko izključen.